

Sprawozdanie
z działalności FWPN
za rok

20
20

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Spis treści

- 02 Wstęp
- 05 O Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej
- 08 **Media, opinia publiczna**
  - 10 XIII Polsko-Niemieckie Dni Mediów i XXIII Polsko-Niemiecka Nagroda Dziennikarska
  - 17 Stypendia dziennikarskie FWPN
  - 18 Młoda Redakcja stron internetowych FWPN
  - 20 Magazyn historyczny „Mówią Wieki”
Polska – Niemcy po II wojnie światowej
- 22 **Edukacja**
  - 24 PolenMobil 2020
  - 26 Projekt „Polacy z wyboru” w 2020 roku
  - 31 Wystawa o Władysławie Bartoszewskim w Niemczech w 2020 roku
  - 35 Polsko-niemiecki podręcznik „Europa. Nasza historia” – zakończenie projektu
  - 38 Warsztaty „Mood for Wood”
- 40 **Nauka**
  - 42 V Kongres Polonoznawców: „Sprawiedliwość”
- 44 **Kultura**
  - 46 Stypendium im. Albrechta Lemppa
  - 48 „Tu Muranów” – wystawa czasowa w Muzeum Historii Żydów Polskich „Polin”
  - 50 Wystawa „Wiek półcienia. Sztuka w czasach planetarnej zmiany”
  - 52 Polski Sierpień '80 – mural w Berlinie
- 54 **Społeczeństwo, gospodarka, środowisko**
  - 56 Ogrody Polsko-Niemieckie w parku Skaryszewskim w Warszawie
  - 63 Barometr Polska – Niemcy 2020
  - 65 „Koło Dyskusyjne Polska” Niemieckiego Towarzystwa Polityki Zagranicznej i FWPN
  - 68 Linia projektowa „Klima(t) 2.0 – online solutions for future”
  - 69 Debaty w ramach cyklu Forum Dialog+ im. A. Godlewskiego w 2020 roku
  - 71 Forum Ekonomiczne 2020
  - 74 Minsk Forum XVIII „Białoruś w czasach przełomu”
  - 76 Sprawozdanie finansowe z działalności FWPN za 2020 rok
  - 88 Rada FWPN, Zarząd FWPN
  - 93 Zespół FWPN
  - 94 Centrum Zielna

Wstęp

Rok 2020 przebiegał pod znakiem pandemii. Dla wszystkich instytucji i organizacji czynnych w relacjach polsko-niemieckich pandemia koronawirusa stanowiła ogromne wyzwanie. Zarząd Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej w tej wyjątkowej sytuacji już w kwietniu 2020 roku wyszedł naprzeciw wnioskodawcom, zwłaszcza w przypadku projektów, które otrzymały dotacje pod koniec 2019 roku, a miały być realizowane w roku 2020. Można zatem było zmieniać termin realizacji takich projektów, z ich przełożeniem na rok 2021 włącznie, a w przypadku spotkań i konferencji przeprowadzać je w formie wirtualnej i cyfrowej z wykorzystaniem mediów społecznościowych. We wrześniu skróciliśmy termin składania wniosków o dotację z czterech do trzech miesięcy, z nadzieją, że bardziej elastyczne podejście pozwoli na zwiększenie liczby polsko-niemieckich przedsięwzięć realizowanych w trudnym czasie pandemii. Ostre warunki zwalczania pandemii spowodowały zmiany w organizacji pracy samej Fundacji. Powszechna stała się praca zdalna. Zaprocentowały wdrażane od dziesięciu lat zmiany technologiczne prowadzące do szerokiej obecności Fundacji w internecie, z internetowym systemem obsługi wniosków wprowadzonym

już pod koniec 2011 roku oraz z rozwijaniem naszych kanałów informacyjnych w mediach społecznościowych. FWPN w czasie kryzysu czuje się szczególnie zobowiązana do realizowania swojej misji: wspierania porozumienia między Polską a Niemcami oraz dobrego klimatu sąsiedzkich relacji. Obostrzenia związane z reżimem sanitarnym na pewno tego nie ułatwiają. Zamknięte granice, ograniczenia przemieszczania się, zakaz kontaktów, izolacja i kwarantanna, czego tak dotkliwie doświadczyliśmy w 2020 roku, stanowiły duże wyzwanie również dla współpracy polsko-niemieckiej. Konieczność utrzymania społecznego dystansu i panująca po obu stronach Odry niepewność jednak nie powstrzymały współpracy. Przeniosła się ona w dużej części do rzeczywistości wirtualnej. Dotyczyło to nie tylko projektów zewnętrznych, ale także projektów własnych Fundacji. W czerwcu po raz pierwszy współorganizowane przez FWPN Polsko-Niemieckie Dni Mediów oraz ogłoszenie wyników konkursu o Polsko-Niemiecką Nagrodę Dziennikarską im. Tadeusza Mazowieckiego odbyły się w formule online. To cenione od lat wydarzenie branżowe, w którym co roku brało udział kilkuset dziennikarzy, medioznawców, polityków i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i tym razem spotkało się z gorącym odzewem. Do konkursu zgłoszono rekordową liczbę 181 prac, a dyskusje podczas Dni Mediów transmitowane za pośrednictwem mediów społecznościowych trafiły do kilkuset odbiorców. Jedną z form wspierania dotkniętych kryzysem pandemii instytucji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce i w Niemczech, zwłaszcza w regionie przygranicznym, był konkurs pod hasłem „Klima(t) 2.0 – online solutions for future”, który umożliwił realizację projektów z ułatwioną ścieżką finansowania, aby wspólnie wykorzystać

czas kryzysu do projektowania i kształtowania świata po pandemii. Konkurs miał na celu ćwiczenie dobrych praktyk współpracy polsko-niemieckiej w internecie jako wirtualnej przestrzeni spotkań i dialogu. W jego ramach zrealizowano 21 wspólnych cyfrowych projektów na rzecz ochrony klimatu. Ta linia projektowa została sfinansowana ze środków niemieckiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Ekologiczny wymiar ma także prowadzony przez FWPN wspólnie z Ambasadą Niemiec i miastem Warszawa projekt Ogrody Polsko-Niemieckie. Polega on na rewitalizacji północnej części parku Skaryszewskiego im. Ignacego Jana Paderewskiego. Inicjatywa Ogrody Polsko-Niemieckie zrodziła się w 2016 roku, w którym obchodzono 25. rocznicę podpisania polsko-niemieckiego Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Finansowanie pochodzi z darowizn od osób prywatnych i sponsoringu firm. Mimo pandemii udało się wykonać nasadzenia kolejnych roślin, a także przeprowadzić działania wolontariuszy, ale i tutaj nieodzowny okazał się internet, za pomocą którego w momentach krytycznych drugiej i trzeciej fali pandemii można było zorganizować warsztaty proekologiczne dla dzieci i dorosłych. Od lat FWPN angażuje się w projekty związane z Partnerstwem Wschodnim. Temu służą m.in. organizowane przez Fundację podróże studyjne dla dziennikarzy polskich i niemieckich na Ukrainę i do Rosji. Ze zrozumiałych względów planowana w 2020 roku podróż studyjna Inside Russia nie odbyła się. Natomiast protesty w lecie na Białorusi (po sfałszowanych wyborach prezydenckich) spowodowały, że FWPN zaangażowała się w inicjatywy związane ze wspieraniem społeczeństwa obywatelskiego i demokracji w tym kraju. Podczas odbywającego się na żywo i w internecie Forum Ekonomicznego we wrze-

śniu w Karpaczu przedstawiciele Rady i Zarządu FWPN uczestniczyli w dyskusjach z udziałem Swiatłany Cichanouskiej, liderki ruchu opozycyjnego wobec reżimu białoruskiego. A w grudniu Fundacja była partnerem i współorganizatorem XVIII Minsk Forum, które z uwagi na pandemię i sytuację polityczną odbyło się po raz pierwszy w formule online. Działania na rzecz wspierania wolności i demokracji na Białorusi są kontynuowane w 2021 roku. O wspomnianych wyżej wydarzeniach oraz o wielu innych mogą Państwo przeczytać w naszym rocznym sprawozdaniu publikowanym w formie elektronicznej, w którym prezentujemy wybrane projekty własne i kooperacyjne realizowane wspólnie z naszymi partnerami. Interaktywny PDF sprawozdania pozwala na odwiedzenie stron internetowych partnerów lub konkretnych projektów. Pełna lista dofinansowanych w 2020 roku przez Fundację projektów zewnętrznych w podziale na priorytety, w tym także lista dofinansowanych przez FWPN publikacji, które ukazały się w 2020 roku, została zamieszczona oddzielnie na naszej stronie internetowej: <http://fwpn.org.pl/publikacje/sprawozdania/> Życzymy naszym obecnym i przyszłym wnioskodawcom i partnerom, aby rok 2020 przeszedł do historii jako ostatni i jedyny rok panowania pandemii. Aby jak najszybciej nastąpił powrót do normalności. Zapraszamy Państwa do lektury naszego sprawozdania.

Cornelius Ochmann
dyrektor, członek Zarządu FWPN

dr Krzysztof Rak
dyrektor, członek Zarządu FWPN

Warszawa, czerwiec 2021 roku

○ Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej (FWPN)

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej wspiera dobre relacje między Polakami i Niemcami. Od 1991 r. dofinansowała ponad 16 tys. bilateralnych projektów i współtworzyła tym samym fundamenty porozumienia polsko-niemieckiego.

Misja i cele FWPN

Głównym zadaniem Fundacji jest wspieranie wartościowych polsko-niemieckich inicjatyw. FWPN wspomaga w szczególności: partnerstwa między instytucjami, projekty o charakterze edukacyjnym poszerzające wiedzę o Polsce i Niemczech oraz promujące języki polski i niemiecki, współpracę naukową, a także projekty kulturalne. Fundacja jest także inicjatorem i realizatorem projektów – m.in. podróży studyjnych, programów stypendialnych, publikacji, debat. Zarówno poprzez dotacje, jak i projekty przez nią inicjowane FWPN pragnie inspirująco oddziaływać na relacje polsko-niemieckie.

Projekty, w które angażuje się Fundacja:

- 1) podnoszą jakość tych relacji,
- 2) wypełniają istniejące deficyty,
- 3) zapewniają symetrię stosunków polsko-niemieckich,
- 4) otwierają Polaków i Niemców na wyzwania europejskie w kontekście naszych wspólnych doświadczeń.

Wnioski o dofinansowanie przyjmujemy online przez stronę internetową
<https://fwpn.org.pl/wnioski/co-wspieramy->

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Adresy FWPN

Główna siedziba FWPN
mieści się w Warszawie

FWPN

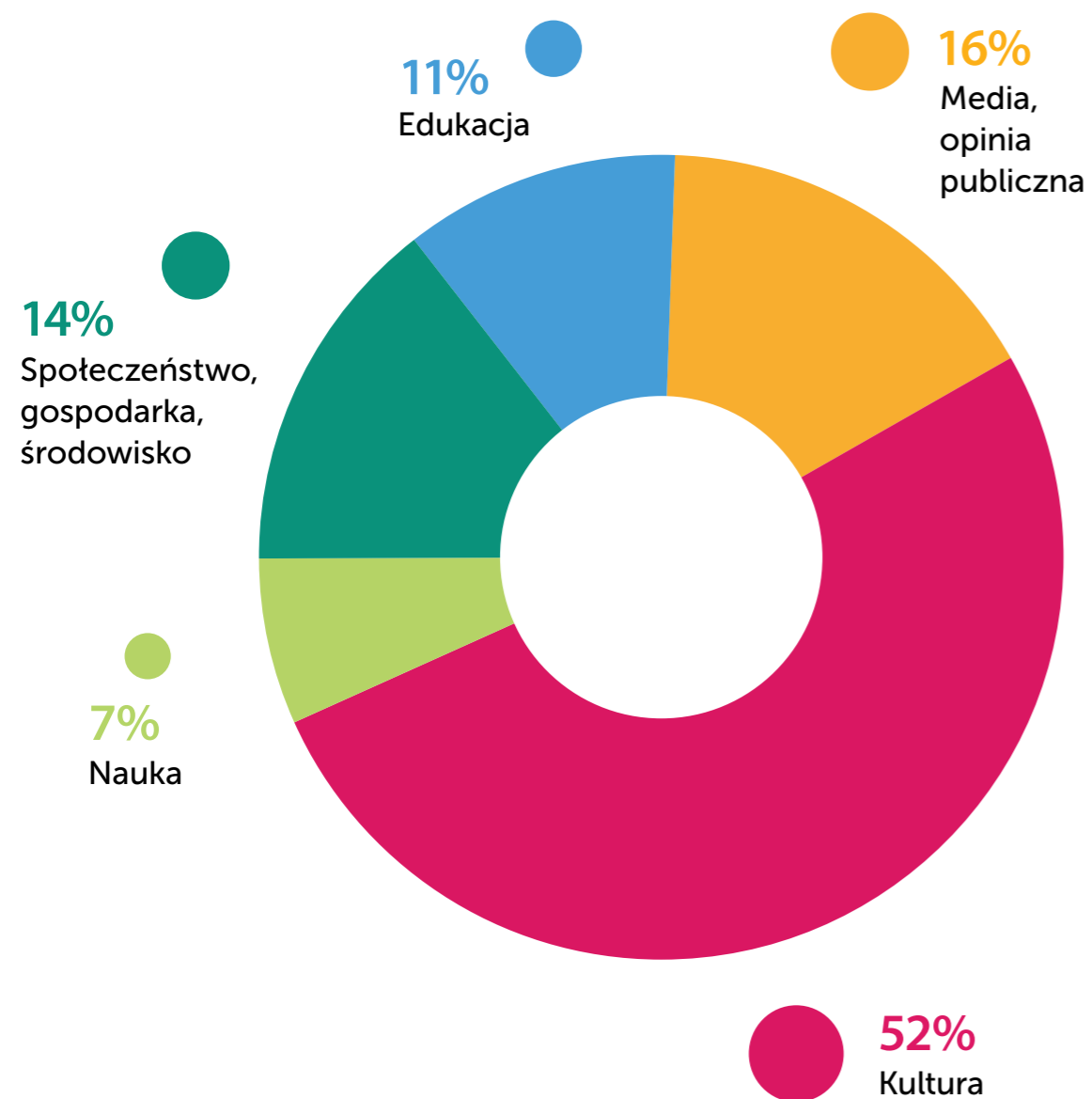
ul. Zielna 37
00-108 Warszawa
Tel.: +48 22 338 62 00
Faks: +48 22 338 62 01
e-mail: fwpn@fwpn.org.pl

Biuro w Berlinie:

SdpZ Büro Berlin
Schillerstraße 59
10627 Berlin
Tel.: +49 30 32 666 536
Faks: +49 30 32 666 537
e-mail: sdpz@sdpz.org

fwpn.org.pl
sdpz.org

Przyznane dotacje FWPN w 2020 roku w podziale na obszary tematyczne

Priorytety	Liczba dotacji	Suma dotacji w zł
1. Edukacja	26	497 158
2. Media, opinia publiczna	15	721 828
3. Kultura	86	2 308 464
4. Nauka	11	299 062
5. Spoleczeństwo, gospodarka, środowisko	25	648 072
Razem	163	4 474 584
w tym projekty własne	9	496 871

Media, opinia publiczna

10 XIII Polsko-Niemieckie
Dni Mediów
i XXIII Polsko-Niemiecka
Nagroda Dziennikarska

17 Stypendia dziennikarskie
FWPN 2020

18 Młoda Redakcja stron
internetowych FWPN
– program praktycznej nauki
zawodu dla studentów z całej Polski

20 Magazyn historyczny „Mówią Wieki”
Polska – Niemcy po II wojnie światowej

XIII Polsko-Niemieckie Dni Mediów

i XXIII Polsko-Niemiecka Nagroda Dziennikarska

Z powodu pandemii COVID-19 Fundacja była zmuszona przenieść całość wydarzenia, wraz z Galą Polsko-Niemieckiej Nagrody Dziennikarskiej 2020, do internetu. Konferencja i wręczenie nagród w konkursie odbyły się 4 czerwca 2020 roku. Premier Brandenburgii i koordynator rządu federalnego ds. niemiecko-polskiej współpracy społecznej i przygranicznej dr Dietmar Woidke podsumował: „Potrzeba matką wynalazków. W ten sposób wkraczamy na nowe drogi – i świetnie się to udaje. Kieruję słowa podziękowania do wszystkich, którzy to umożliwili”.

W ramach programu zrealizowaliśmy warsztat „**Dziennikarz jako marka w mediach społecznościowych**”, prowadzony przez Karolinę Sulej. Media społecznościowe mają bezpośredni

wpływ na charakter mediów tradycyjnych, ale czy są dla nich wyłącznie zagrożeniem? Coraz więcej dziennikarzy decyduje się na regularne korzystanie z portali społecznościowych nie tylko w celach prywatnych, ale także zawodowych. Po co i jak istnieć w mediach społecznościowych, będąc dziennikarzem? Które medium społecznościowe wybrać? I czy obecność w mediach społecznościowych to dziś kwestia wyboru, czy konieczność? – na takie pytania szukali odpowiedzi uczestnicy i uczestniczki spotkania: prof. dr Ulrike Klinger, profesorka nauk o publicystyce i komunikacji na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie, Wojciech Orliński, „Gazeta Wyborcza”, wykładowca na Wydziale Dziennikarstwa i Nowych Mediów Collegium Civitas, oraz Daniel Zoll, freelancer zajmujący się tworzeniem treści cyfrowych.

M POLSKO-NIEMIECKIE DNI MEDIÓW

CO ŁACZY NASZE SPOŁECZEŃSTWA
MAY? LEBBBIDEL NITZEBE GEZEIT?SCHVELEN

4/6/20
10:00–11:30

Dziennikarz jako marka w mediach społecznościowych

POLSKO-NIEMIECKI WARSZTAT ONLINE

Media społecznościowe mają bezpośredni wpływ na charakter mediów tradycyjnych, ale czy są dla nich wyłącznie zagrożeniem? Coraz więcej dziennikarzy decyduje się na regularne korzystanie z portali społecznościowych nie tylko w celach prywatnych, ale także zawodowych. Po co i jak istnieć w mediach społecznościowych będąc dziennikarzem? Które medium społecznościowe wybrać? I czy obecność w mediach społecznościowych to dziś kwestia wyboru, czy konieczność?

UCZESTNICZKI I UCZESTNICY
Prof. dr Ulrike Klinger, profesorka nauk o publicystyce i komunikacji na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie
Wojciech Orliński, „Gazeta Wyborcza”, wykładowca na wydziale dziennikarstwa i nowych mediów Collegium Civitas
Daniel Zoll, freelancer zajmujący się tworzeniem treści cyfrowych

MODERACJA
Karolina Sulej

FUNDACJA WSPÓLNOTY POLSKO-NIEMIECKIEJ DO BILANSOWANIE ZUSAMMENHÄNGT ZEIT-Stiftung Ebelin und Gerd Bucarius Lubuskie DOLNY ŚLĄSK Pomorzanie Zachodnie SACHSEN Mecklenburg Vorpommern Land Brandenburg SZUSTOW. KULTURA I EKONOMIA

Dziennikarz a media społecznościowe – jak zbudować swoją markę? – relacja Katarzyny Belko z Młodej Redakcji FWPN

[...] Już na początku dyskusji rozmówcy zgodnie zaznaczyli, że media społecznościowe, mimo iż funkcjonują od ponad dekady, dla wielu twórców i dziennikarzy wydają się narzędziem nowym i nieznanym. Niektórzy czują obawę przed ich używaniem i pojawieniem się w cyfrowym świecie. Paneliści zgodzili się, że internet daje ogromną szansę rozwoju własnej dziennikarskiej marki, a także zapewnia dotarcie do szerokiej

grupy ludzi. Jednocześnie podkreślali, że nie jest wolny od zagrożeń i pułapek dla pracy dziennikarza.

– Platformy cyfrowe nie są neutralne. Sterują nimi skomplikowane i stale zmieniające się algorytmy – zauważyła prof. Ulrike Klinger. Podkreśliła też, że media społecznościowe nie są stworzone do dyskusji społecznej. – Jeśli Facebook stwierdzi, że kontakty społeczne są ważniejsze niż wiadomości lokalne, to takie informacje będą na nim promowane, a inne zostaną pominięte – argumentowała.

Biogramy Dziennikarz jako marka w mediach społecznościowych 4/6/20

Prof. dr Ulrike Klinger

Ulrike Klinger jest profesorką nauk o publicystyce i komunikacji na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie. Zajmuje się tu komunikacją cyfrową z uwzględnieniem jej aspektów genderowych. Od 2018 kieruje także grupą badawczą „Wiadomości, kampanie i racjonalność dyskursów w przestrzeni publicznej” w Instytucie Sieciowego Społeczeństwa im. Josepha Weizenbauma. Uzyskała stopień dr nauk politycznych w 2010 roku na Uniwersytecie Goethego we Frankfurcie nad Menem. W latach 2009 do 2018 prowadziła badania w Instytucie Nauk o Komunikacji i Badań nad Mediami na Uniwersytecie w Zurychu. W 2013 pracowała naukowo w Instytucie Badań nad Internetem i Społeczeństwem im. Aleksandra Humboldta (HIIG) w Berlinie. Do jej zainteresowań naukowych należą: cyfrowa komunikacja, transformacja cyfrowych przestrzeni publicznych, media społecznościowe oraz społeczno-polityczne aspekty działania algorytmów.

Fot. Jan Kapankiewicz

Biogramy Dziennikarz jako marka w mediach społecznościowych 4/6/20

Daniel Zoll

Daniel Zoll jest freelancerem, tworzy kreatywne treści cyfrowe. Wcześniej pracował jako szef redakcji radia JAM FM Berlin. Przygotowywał tam strategię i koncepcje wykorzystania mediów społecznościowych. Wiedzę o formie wideo i audio przekazuje wieloma kanałami, m.in. podczas konferencji, warsztatów i w szkołach wyższych.

Biogramy Dziennikarz jako marka w mediach społecznościowych 4/6/20

Karolina Sulej

Pisarka, dziennikarka, reporterka pisząca m.in. do „Wysokich Obcasów”, „Pisma”, „Vogues”, doktora nauk w Instytucie Kultury Polskiej UW. Autorka zbioru reportaży „Medni. Od Akademii do Złotego” (2015), książki reportażowej o Stanach Zjednoczonych „Wszyscy jesteśmy dziwni. Opowieści z Coney Island” (2018), za którą była nominowana do Nagrody im. Teresy Torańskiej. Współautorka zbioru reportaży „Przećli ich nie zostawił. O żydowskich opiekunkach w czasie wojny” (2018), współautorka książki-komentarza „Wieszysz pokój” o Virginii Woolf (2019) i jej esaju o tym tytule. Jest jednym ze współautorów „Wanderlust” – książki-gry komputerowej o podróżowaniu, wydanej przez indie start-up Different Tales. Zespół ten został nominowany do PASZPORTU POLITYKI 2019. W przeszłości współprowadząca program „Bankóg Literacki”, kurotorka sekcji eksperymentalnej Miesiąca Fotografii w Krakowie 2013, wiceprezesa „Ekstremu”, redaktor prowadzący „Podróży”, redaktorka „Wysokich Obcasów Extra”.

Karolina Sulej jest absolwentką Polskiej Szkoły Reportażu. Pracuje nad reportażową książką o roli słońca i rzeczy w obłazach konformistycznych i zgnębionych, oraz nad zbiorem portretów Polek, które są innowatorkami i kształtują wiedzę Polki i Polaków na temat seksualności.

Daniel Zoll przekonywał, że z każdym rokiem media społecznościowe coraz mocniej przenikają do naszego życia, dlatego dziennikarze powinni iść z duchem czasu i nauczyć się sprawnego poruszania w wirtualnym świecie. Zaproszeni goście zgodnie przyznali, że nie istnieje jedna recepta na budowanie siebie i swojej marki w internecie. Jest wiele strategii, a wybór tej właściwej zależy od treści, które dziennikarze chcą przekazać swoim odbiorcom. Według panelistów

nie należy szturmem zdobywać wszystkich platform społecznościowych jednocześnie. Eksperti radzili, aby skupić się najpierw na jednej, która będzie najbardziej odpowiednia dla danego przekazu, i „uczyć się” jej przez kilkadziesiąt dni, a później ocenić swoje działania.

Daniel Zoll i Wojciech Orliński byli również zgodni co do tego, iż wybór platformy, za której pośrednictwem dziennikarz będzie działał, powinien być zgodny z jego indywidualnymi upodobaniami. Pozwoli to na większą szczerłość i swobodę w dzieleniu się swoją pracą – przekonywali.

– W internecie wszystko podlega ustawie o świadczeniu usług, a w tradycyjnej prasie – prawu prasowemu – zauważył Wojciech Orliński. Zwrócił on uwagę na to, że brakuje jakichkolwiek regulacji prawnych, które dotyczyłyby treści publikowanych w sieci. Według dziennikarza „Gazety Wyborczej” to sprawia, że w internecie można kłamać niemal bezkarnie, co w erze fake newsów jest szczególnie niebezpieczne.

Zarówno polscy, jak i niemieccy rozmówcy dostrzegli komercyjny potencjał, jaki dają dziennikarzom media społecznościowe. Wskazywali przykłady postaci z obydwu stron Odry, których marka w internecie jest warta miliony. – To o wiele więcej, niż dziennikarze mogą zdobyć w samych mediach tradycyjnych. Użytkownikom łatwiej jest identyfikować się i nawiązać bliższy kontakt z konkretną postacią niż z całym tytułem prasowym, stacją radiową czy telewizyjną – przekonywali.

Ulrike Klinger zwróciła uwagę na jeszcze jedno zagrożenie: dziennikarze w internecie często muszą rywalizować z mnóstwem innych producentów treści – blogerami czy influencerami.

Według profesorki z Niemiec coraz więcej osób w sieci podszywa się pod dziennikarzy, co wpływa niekorzystnie na środowisko dziennikarskie i wzbudza niepokój o dalszą przyszłość dziennikarstwa.

Karolina Sulej wraz ze swoimi rozmówcami poruszyła również temat mowy nienawiści w internecie oraz seksizmu i dyskryminacji kobiet. Uczestnicy zgodzili się, że w dyskusjach o sieci nie należy pomijać problemu hejtu i dyskryminacji. Szukanie sposobów walki z tym negatywnym zjawiskiem uznali za jedno z najważniejszych wyzwań.

Deбата pokazała, że nie ma jednej odpowiedzi na pytanie o to, jak budować swoją markę w social mediach i czy przyjąć postawę showmana czy komentatora filozofa. Każdy z twórców musi znaleźć na siebie pomysł, obrać cel i do niego dążyć. Należy obserwować swoich użytkowników i znaleźć złoty środek między tym, co jako twórcy pragniemy przekazać, a tym, co chcieliby otrzymać odbiorcy. Debatę celnie podsumował Wojciech Orliński: – W internecie nie można pozwolić sobie na nijakość.

W ramach programu przemówienia na temat „Media w czasach kryzysu” wygłosili Bogusław Chrabota, redaktor naczelny dziennika „Rzeczpospolita”, oraz dr Christoph von Marschall, korespondent dyplomatyczny „Der Tagesspiegel”.

Również wirtualnie w tym roku przyznano Polsko-Niemiecką Nagrodę Dziennikarską im. Tadeusza Mazowieckiego. Dziennikarki: **Kaja Puto, Małgorzata Zerwe, Heike Bittner, Veronica Frenzel, Agata Szymanska-Medina, Agata Horbacz i Katharina Zabrzynski**, zwyciężyły w konkursie imienia Tadeusza Mazowieckiego,

Statuetka Polsko-Niemieckiej Nagrody Dziennikarskiej.

nazwanego tak dla wyrażenia uznania dla działalności dziennikarskiej działacza na rzecz praw obywatelskich i pierwszego demokratycznego premiera Polski po 1989 roku. Prace opublikowano w „Gazecie Wyborczej”, Deutschlandfunk, MDR, Spiegel Multimedia i rbb. Do tegorocznego konkursu redakcje, autorki i autorzy zgłosili aż 181 prac – i była to jedna z najbardziej obleganych edycji od początku przyznawania nagrody.

Ogłoszenie wyników miało miejsce wyłącznie online. W sieci zaprezentowano prace nominowane dziennikarek i dziennikarzy i przekazano gratulacje zwyciężczyniom. Również w formie wirtualnej przekazano pałeczkę organizatora z Poczdamu do Szczecina, gospodarza Polsko-Niemieckich Dni Mediów 2021.

••• **Kategoria Prasa**

Kaja Puto za tekst „Chrystus zamiast mostu na trójstyku granic”, który ukazał się w „Gazecie Wyborczej” – magazyn „89”

Polski juror w kategorii Prasa Robert Migdał o decyzji jury: „Reportaż opisuje życie na trójstyku granic: polskiej, niemieckiej i czeskiej [...] prawdziwie, dogłębnie, barwnie. We wspólnym życiu trzech narodów, tuż przy granicy, pokazane są plusem nadgranicznego życia, ale i minusy. Sąsiedzka pomoc, wspólne projekty, relacje, które przynoszą korzyści każdej ze społeczności [...]. Autorka pokazuje też cienie stosunków polsko-czesko-niemieckich. I to w różnych aspektach życia: polityce, ekonomii, ekologii [...]”.

Autorka Kaja Puto sama mówi o pracy: „Najbardziej interesowało mnie to, czy termin »Euroregion Nysa« jest dzisiaj wciąż teoretycznym konstruktem, czy stał się już rzeczywistością”.

••• **Kategoria Radio**

Małgorzata Zerwe za reportaż „Niemiecko-polsko-europejska. Oblicza Magdaleny Parys” wyemitowany w Deutschlandfunk, Feature / Hörspiel / Hintergrund Kultur

Niemiecki członek jury w kategorii Radio Michael Ellgaß podsumował decyzję jury: „Jego autorce Małgorzacie Zerwe udało się wciągnąć słuchacza w wartką fabułę reportażu już od pierwszej sekundy i utrzymać to napięcie do końca. Oryginalne nagrania, cytaty z powieści, nastrojowe dźwięki oraz dynamiczna muzyka przemawiają z wielką siłą, a 50-minutowy ma-

teriał nie wymaga żadnych dodatkowych wyjaśnień tekstowych [...]. Cytowane fragmenty powieści pozwalają słuchaczowi zanurzyć się w akcję samej powieści, a także poznać wielowarstwowe, jak mówi sam tytuł, »tożsamości Magdaleny Parys«”.

Autorka Małgorzata Zerwe o swojej pracy: „Uciezka rodziny Magdaleny Parys z Polski do Niemiec w 1984 r. to dla dwunastoletniej Magdaleny prezent: drugi język i swobodne wychowanie dały jej [...] »podwójną tożsamość«. W przeciwieństwie do wielu imigrantów z Europy Wschodniej, którzy chcą się czuć na Zachodzie jak w domu, Parys celowo porusza się między kulturami. Mieszka w Berlinie i pisze po polsku o powojennej historii Niemiec. Mówi, że czuje się Niemką, ale to w Polsce jej książki są bestsellerami”.

••• **Kategoria Telewizja**

Heike Bittner za reportaż „»Rozbitkowie« w Berlinie – Polska ściągą bezdomnych rodaków do kraju” wyemitowany w Mitteldeutscher Rundfunk, Redaktion Osteuropa und Dokumentationen

Jurorka w kategorii Telewizja Bogna Koreng mówi o decyzji jury: „Reportaż opowiada o bezdomności około 2000 osób w niemieckiej metropolii na przykładzie losów kilku bezdomnych. To relacja z hałaśliwej – czasem brutalnej – ulicy; nie ma tu żadnych miłych wypowiedzi nagranych w jeszcze miłszych biurach. Heike Bittner pozwala nam podskórnie doświadczyć, jak cierpliwie argumentuje, dwóch pracowników socjalnych. Wygląda na to, że kamera jest trzecim pomocnikiem. Autorka bez emocji przedstawia bliskie nam koleje losu. Słuchanie w ciszy, wrażliwe obserwowanie, traktowanie

na równi, z szacunkiem osób dosłownie leżących na ziemi. Prowadzi nas między wstydem z jednej strony a rozczarowaniem z drugiej. Jury przekonało właśnie to pełne szacunku oddanie sytuacji, rzeczowe dostosowanie się do niej, ustrukturyzowane, a jednocześnie wrażliwe opowiadanie historii”.

Heike Bittner o swojej pracy: „Tysiące osób w kryzysie bezdomności mieszka w Berlinie, większość z nich pochodzi z Europy Wschodniej. Teraz Berlin prosi o pomoc. W imieniu polskiej organizacji pomocowej Wojciech i Darek starają się więc sprowadzić rodaków z powrotem do Polski. Ponieważ zbliża się zima, życie na ulicy staje się każdego dnia trudniejsze. Jednak nie wszyscy chcą wracać do domu. Ze strachu, ze wstydu”.

••• **Kategoria Multimedia**

Veronica Frenzel i Agata Szymanska-Medina za reportaż „Wszystkie za jedną”, który ukazał się w Spiegel Multimedia

Polski juror w kategorii Multimedia Piotr Stasiak uzasadnia decyzję jury: „Autorki multimedialnego reportażu »Alle für eine« poruszają, jak się wydaje, temat dość oczywisty. Wszak dopuszczalność legalnego przerywania ciąży już trzecią dekadę jest w Polsce narzędziem walki politycznej i światopoglądowej. Jednak dzięki wykorzystaniu formatu – który Veronica Frenzel i Agata Szymanska-Medina same nazwały visual story – temat ten nabiera nowej siły wyrazu. Połączenie filmu wideo, sugestywnego udźwiękowienia, mocnych zdjęć, materiałów archiwalnych i tekstu reporterskiego – wszystkie te elementy przykuwają odbiorcę do ekranu, wywołują emocje. Czujemy zaskoczenie, zainteresowanie, wreszcie pojawia się empatia”.

Autorki Veronica Frenzel i Agata Szymanska-Medina opisują swoją pracę następującymi słowami: „Bały się stygmatyzacji, przypisywania winy. Ale zdecydowały się to zrobić. Natalia Broniarczyk i Justyna Wydrzyńska dokonały aborcji. A w podziemiu zbudowały sieć pomocową dla kobiet im podobnych. Polska ma jedno z najsurowszych przepisów aborcyjnych w Europie, Kościół i rząd chcą je jeszcze zaostrzyć. W kraju protestują dziesiątki tysięcy osób. Natalia i Justyna prowadzą wojnę ze starymi tematami tabu i jako »Abortion Dream Team« podróżują przez podzielony kraj”.

••• **Kategoria Dziennikarstwo na Pograniczu, nagroda ufundowana przez kraj związkowy Brandenburgia**

Agata Horbach i Katharina Zabrzynski za film „Bez Polaków ani rusz”, który ukazał się w Rundfunk Berlin-Brandenburg, Regionalstudio Frankfurt an der Oder

Juror kraju związkowego Brandenburgia Tobias Dürr o decyzji jury: „»Bez Polaków ani rusz« [...] I prawie wszystko jest już powiedziane. Autorki imponująco pokazują współpracę transgraniczną w naszym regionie. Na przykładzie konkretnych osób pokazują, jak ważni i całkowicie niezastąpieni są Polki i Polacy, jeśli chodzi o funkcjonowanie gospodarki i społeczeństwa Brandenburgii i Berlina. [...] Nie ma już ani jednego obszaru wspólnego życia, który mógłby się obejść bez aktywnego polskiego zaangażowania”.

Autorki Agata Horbach i Katharina Zabrzynski widzą to tak: „Polki i Polacy stanowią tu drugą co do wielkości grupę migracyjną. Ponadto tysiące ludzi ze Szczecina, Kostrzyna, Słubic i wielu innych przygranicznych miast codziennie dojeżdża do stolicy Niemiec. [...] Dlaczego? Czego im

brak? Co ich porusza? Są częścią rzeczywistości, której zwykle się nie zauważa”.

Jury wybierało spośród 181 zgłoszeń. Po stronie polskiej w konkursie zgłoszono 89 prac, z tego 47 prac prasowych, 11 – radiowych, 9 – telewizyjnych, 19 – multimedialnych i 3 w kategorii Dziennikarstwo na Pograniczu. Po stronie niemieckiej zgłoszono 92 prace, z tego 43 prace prasowe, 14 – radiowych, 16 – telewizyjnych, 3 – multimedialne i 16 regionalnych. Liczba prac polskich wzrosła w stosunku do zeszłego roku o 58 procent, a niemieckich o 56 procent.

Wszystkie punkty programu Dni Mediów można śledzić na stronie: <http://dnimediow.org/artukul-program,1463.html>

Prezentacja laureatek Nagrody Mazowieckiego: <http://dnimediow.org/artukul-prezentacja-laureatek,1495.html>

Laudacje: <http://dnimediow.org/kategoria-laudacje-2020,533.html>

Prezentacja nominowanych: <http://dnimediow.org/artukul-prezentacja-nominowanych-2020,1464.html>

Koordinatorka:
Magdalena Przedmojska

Polsko-Niemieckie Dni Mediów to profesjonalne forum dziennikarskie – miejsce spotkań i wymiany poglądów przedstawicieli świata mediów, jak również okazja do osobistych rozmów dziennikarzy i medioznawców z Polski i Niemiec. W atmosferze otwartości i z udziałem uznanych specjalistów uczestnicy mogą podjąć dyskusję na temat najważniejszych aspektów pracy dziennikarzy w obu krajach i ich odpowiedzialności za kształtowanie stosunków polsko-niemieckich. Spotkania stanowią także punkt wyjścia do rozmów o współczesnym świecie i dynamice zachodzących w nim zmian oraz o szczególnej roli mediów w komunikacji społecznej. W dobie powszechnej cyfryzacji i nieograniczonego dostępu do informacji (oraz ich swobodnego wytwarzania) dziennikarze stoją przed ogromnymi wyzwaniami i jako przedstawiciele czwartej władzy zobligowani są do krytycznego współlistnienia ze światem polityki. Dlatego też etyka dziennikarska, pluralizm mediów, wolność słowa są wartościami nieodzownymi, aby dziennikarze mogli dalej stać na straży demokracji, równości, praworządności, godności oraz praw człowieka, czyli tych wartości, na których opiera się wspólnota europejska. Partnerzy projektu pragną w ten sposób wspierać polsko-niemiecki dialog w środowisku dziennikarzy oraz wszelkie działania dziennikarskie na rzecz Europy.

Stypendia dziennikarskie FWPN 2020

Do dwóch edycji konkursu FWPN o stypendia dziennikarskie wpłynęło 116 zgłoszeń z Polski i Niemiec (rekordowe zainteresowanie!). Przyznano 22 stypendia.

Laureaci i laureatki:

Oliver Bilger
Maria Dybcio
Łukasz Grajewski
Witold Jurasz
Dalia Mikulska
Jan Opielka
Szymon Opryszek
Julia Popławska
Martyna Słowik
Elżbieta Strzałkowska
Ziemowit Szczerek
Marcel Wajdas/Katarzyna Kojzar
Katarzyna Brejwo
Ewa Furtak
Mateusz Kokoszkiwicz
Philipp Lemmerich
Jan Opielka
Michał Potocki
Remigiusz Rzyziński
Katarzyna Surmiak-Domańska
Magdalena Szaniawska-Schwabe
Agnieszka Sz wajgier/Adam Bogoryja-Zakrzewski

Celem konkursu FWPN jest wsparcie dziennikarzy, których praca przyczynia się do podnoszenia jakości relacji polsko-niemieckich, a także otwiera Polaków i Niemców na nowe wyzwania europejskie. Dofinansowanie może pokryć koszty kwerendy do artykułu lub reportażu, a także książki – w Polsce, Niemczech lub w krajach sąsiednich. O stypendium mogą ubiegać się dziennikarze z dorobkiem zawodowym, mieszkający na stałe w Niemczech lub w Polsce.

W skład jury konkursowego weszli: Philipp Fritz („Die Welt”, dziennikarz), Łukasz Grajewski (freelancer, dziennikarz), Cornelius Ochmann (FWPN), Krzysztof Rak (FWPN), Joanna Czudec (FWPN).

Koordinacja: Joanna Czudec

Młoda Redakcja stron internetowych FWPN

– program praktycznej nauki zawodu dla studentów z całej Polski

Młoda Redakcja to projekt FWPN adresowany do studentów dziennikarstwa i innych kierunków humanistycznych (politologia, neofilologia, kulturoznawstwo, nauki polityczne) z całej Polski. W 2020 roku program stażu dla Młodej Redakcji składał się z dwóch dwudniowych warsztatów w Warszawie: z relacjonowania wydarzeń z Magdaleną Kicińską oraz umieszczania atrakcyjnych treści w mediach społecznościowych z Marcinem Radomskim.

Program został poszerzony o wizytę studyjną w Berlinie połączoną z warsztatem prowadzenia wywiadu, moderowanym przez Katarzynę Surmiak-Domańską. Rynek medialny w Niemczech i rolę mediów w procesach społecznych, politycznych, kulturalnych i ekonomicznych przybliżyli uczestnikom, w trakcie kameralnych spotkań, przewodniczący Bundespressekonferenz dr Gregor Mayntz, szefowa działu politycznego

stacji Deutsche Welle Róża Romaniec, redaktor i korespondent dyplomatyczny dziennika „Der Tagesspiegel” dr Christoph von Marschall oraz członek redakcji magazynu „Dialog” Arkadiusz Szczepański.

W ramach Młodej Redakcji powstała rekordowa liczba ponad 40 relacji z wydarzeń współfinansowanych przez Fundację. Wszystkie można odnaleźć na stronie: <https://fwpn.org.pl/mloda-redakcja/mloda-redakcja-2020/> oraz na profilu Młodej Redakcji na Facebooku: <https://www.facebook.com/MlodaRedakcja>

Młoda Redakcja przygotowała też relacje z Polsko-Niemieckich Dni Mediów w formacie online. Znajdują się one na stronie: <http://dnimediow.org/> W programie 2020 roku udział wzięli: Katarzyna Belko (Gdańsk), Aleksandra Domaradzka (War-

Członkowie Młodej Redakcji w trakcie wizyty studyjnej w Berlinie.

szawa), Zofia Kajca (Wrocław), Ignacy Klimont (Warszawa), Katarzyna Kowalewska (Warszawa), Maria Lipińska (Warszawa), Tymoteusz Ogłaza (Warszawa), Magdalena Oskiera (Warszawa), Patryk Szklarz (Będzin), Maciej Waćławik (Kraków), Przemysław Żołneczko (Bojszowy).

Na zakończenie programu Fundacja przyznała dwa stypendia twórcze uczestniczkom, które zgłosiły swoje pomysły na artykuł. W ramach grantów powstały teksty: „Jednorożce po dwóch stronach Odry” Marii Lipińskiej, opublikowany

w portalu internetowym telewizji studenckiej uniwerk.TV, oraz „Czy sport musi mieć płęć” Zofii Kajcy, opublikowany na stronie internetowej FWPN w dziale Młoda Redakcja.

Koordinacja ze strony FWPN:
Małgorzata Gmitter i Magdalena Przedmojska

Magazyn historyczny „Mówią Wieki” Polska – Niemcy po II wojnie światowej

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej od wielu lat współpracuje z redakcją magazynu historycznego „Mówią Wieki” przy edycji numerów poświęconych tematyce polsko-niemieckiej. To popularnonaukowy miesięcznik historyczny ukazujący się od 1958 roku. Poza pasjonatami historii czasopismo trafia do ponad tysiąca szkół w całej Polsce i służy jako pomoc dydaktyczna dla nauczycieli i uczniów. We wrześniu 2020 roku, we współpracy FWPN, Deutsches Polen-Institut w Darmstadt i Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, ukazał się numer poświęcony stosunkom polsko-niemieckim po II wojnie światowej w latach 1945–1989. Polscy i niemieccy historycy (m.in. Peter Oliver Loew, Jerzy Kochanowski, Krzysztof Ruchniewicz, Rafał Żytyniec, Marcin Wiatr, Klaus Ziemer, Dominik Pick, Friedhelm Boll, Robert Żurek, Barbara Cöllen) przybliżyli czytelnikom drogę do polsko-niemieckiego pojednania po 1945 roku, kwestie migracji Niemców, Ślązaków i Mazurów z PRL-u po 1947 roku, nową politykę wschodnią rządu W. Brandta i układ normalizacyjny PRL – RFN z 7 grudnia 1970 roku,

pomoc społeczeństwa RFN dla „Solidarności” i Polaków w latach 80. XX wieku oraz współpracę między opozycją demokratyczną w NRD i opozycją w PRL-u. „Pojednanie to stereotypowe słowo opisujące stosunki polsko-niemieckie po roku 1989. Symbolem przełomu jest uścisk premiera Tadeusza Mazowieckiego i kanclerza Helmuta Kohla podczas mszy odprawionej 12 listopada 1989 roku w Krzyżowej przez biskupa opolskiego Alfonsa Nossola. [...] Symboliczny gest wypełnił się treścią dzięki polskiej transformacji ustrojowej, otwarciu na Zachód i budowaniu relacji społecznych. W efekcie polsko-niemieckie pojednanie, mimo morza krwi przelanej w pierwszej połowie XX stulecia, stało się możliwe. Rzecz jasna wciąż istnieją sprzeczności interesów gospodarczych i politycznych, ale ten kierunek wzajemnej polityki, analogiczny do pojednania francusko-niemieckiego, wydaje się przesądzony. Warto jednak pamiętać, że jeszcze 50 lat temu nie był on wcale oczywisty. Pamięć o okrucieństwach i zbrodniach była zbyt świeża, a ludzie chcący zmienić wzajemne relacje musieli się wzniesić ponad resentymenty i realne polityczne interesy” – czytamy we wstępie do nr 9/2020 czasopisma „Mówią Wieki” pióra jego redaktora naczelnego Michała Kopczyńskiego.

Koordinacja: Tomasz Markiewicz

W dziedzinie
Media FWPN
wsparta w 2020 roku
15 projektów
w łącznej kwocie
721 828 zł.

Pełna
lista projektów
dofinansowanych
w 2020 roku przez
FWPN jest dostępna
w internecie
na naszej stronie
www.fwpn.org.pl

Edukacja

24 PolenMobil 2020

26 Projekt „Polacy z wyboru”
w 2020 roku

31 Wystawa
o Władysławie Bartoszewskim
w Niemczech w 2020 roku

35 Polsko-niemiecki podręcznik
„Europa. Nasza historia”
– zakończenie projektu

38 Warsztaty
„Mood for Wood”

PolenMobil 2020

PolenMobil gościł ze specjalnym programem pod gołym niebem podczas festiwalu „LiederLauschen am Rand” w polsko-niemieckim regionie Oderbruch (08.08.2020 r.).

Z względu na ograniczenia spowodowane pandemią, zamknięcie szkół i zakaz kontaktów 2020 rok był dużym wyzwaniem również dla PolenMobilu. Po mocnym otwarciu roku, kiedy udało się odwiedzić 40 szkół i zaprezentować projekt wielu multiplikatorom w trakcie V Kongresu Polonoznawców w marcu w Halle, wraz z początkiem pandemii koronawirusa większość zaplanowanych działań projektowych odwołano lub zawieszono.

W nowej rzeczywistości zespół PolenMobilu zmodyfikował plany wizyt tak, żeby szkoły mogły – przy zachowaniu zasad higieny i dystan-

su społecznego – nadal korzystać z bezpłatnej oferty kursów językowo-edukacyjnych dotyczących Polski. PolenMobil był również obecny na wydarzeniach plenerowych organizowanych poza szkołami, jak np. 18 sierpnia 2020 roku na festiwalu „LiederLauschen am Rand” w Kotlinie Freienwaldzkiej czy na organizowanym pod koniec września Festiwalu Pokoju w Ostritz. Zespół PolenMobilu opracował wiele szkoleń poświęconych komunikacji online w pracy edukacyjnej z młodzieżą z różnych krajów na cyfrowych platformach spotkań tak, żeby ofertę można było wykorzystać również w wirtualnych klasach. Powstały krótkie filmiki i animacje językowe,

Wolna szkoła waldorska we Frankfurcie nad Odrą. Zdjęcie grupowe, na którym dzieci prezentują nowe maseczki przygotowane specjalnie dla potrzeb PolenMobilu.

W styczniu odbyły się jeszcze klasyczne imprezy z udziałem PolenMobilu. Tutaj wizyta w Gabriele-von-Bülow-Gymnasium w Berlinie, gdzie uczennice i uczniowie w formie zabawy poznawali polsko-niemieckie pokrewieństwa słów.

Nawet najmłodszy Niemcy uczą się polskiego. Podczas Festiwalu Pokoju w Ostritz we wrześniu 2020 r. stoisko PolenMobilu było popularne dzięki zabawnej ofercie oraz specjalnym polskim prezentom.

które przybliżyły uczniom język polski w czasie zamknięcia szkół. Materiały dostępne są na kanale YouTube. Rozpoczęły się także prace nad wirtualną mapą polsko-niemiecką, tym samym cały pakiet edukacyjny PolenMobilu jest już dostępny w formacie online, a wizyty w szkołach odbywają się w formie transmisji na żywo. Dzięki kreatywnym działaniom podjętym przez zespół PolenMobilu udało się, mimo ograniczeń związanych z pandemią, dotrzeć online lub bezpośrednio do 1350 uczniów z 68 klas. W 2020 roku PolenMobil odnotował udany start w cyfrowy świat, ale zarówno uczestnicy projektu, jak i grupy docelowe mają nadzieję, że w 2021 roku dwa PolenMobile będą kontynuować swoje podróże i pobudzać zainteresowanie Polską uczniów w całym Niemczech.

PolenMobil został zainicjowany w 2015 roku przez Niemiecki Instytut Spraw Polskich oraz

Screenshot filmu o animacji językowej na temat „Jak masz na imię?”.

Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej we współpracy z Towarzystwem Polsko-Niemieckim Brandenburgii i Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży. Patronem projektu jest koordynator ds. niemiecko-polskiej współpracy społecznej i przygranicznej, premier kraju związkowego Brandenburgii dr Dietmar Woidtke. Więcej o projekcie: www.poleninderschule.de

Koordinacja ze strony FWPN:
Karolina Fuhrmann

Projekt „Polacy z wyboru” w 2020 roku

Pamiątkowa fotografia rodzin pochodzenia niemieckiego z autorami wystawy na zakończenie spotkania jubileuszowego w DSH, 23.01.2020 r. Fot. Jacek Sielski

Gdy jeszcze nic nie zapowiadało wydarzeń związanych z wybuchem pandemii koronawirusa, w czwartek 23 stycznia 2020 roku, dziesięć lat po wernisażu wystawy „Polacy z wyboru. Rodziny pochodzenia niemieckiego w Warszawie w XIX i XX wieku”, który 26 stycznia 2010 roku zapoczątkował projekt, do Domu Spotkań

z Historią tłumnie przybyli członkowie rodzin prezentowanych na wystawie.

Spotkanie rozpoczęła emisja filmu podsumowującego dziesięć lat projektu, w którym współautorzy wystawy Tomasz Markiewicz, Tadeusz W. Świątek i Krzysztof Wittels przypomnieli

wydarzenia związane ze wspólnym projektem DSH i FWPN, takie jak: wystawa czasowa w 2010 roku, wystawa mobilna, która w 2011 roku odwiedziła Berlin, w 2012 Drezno i następnie była pokazywana w różnych miejscach w Warszawie, bogato ilustrowany album wydany w 2012 roku, polsko-niemiecki serwis internetowy polacyzwyboru.pl i polenausfreierwahl.de oraz fanpage na Facebooku, zainaugurowane w 2013 i 2014 roku, pakiet edukacyjny dla szkół, który ukazał się w 2015 roku, oraz konkursy dla młodzieży szkolnej organizowane w 2015 i 2018 roku. Podkreślili oni, że projekt nadal jest rozwijany.

Następnie dyrektor Domu Spotkań z Historią Piotr Jakubowski, witając zebranych, zauważył, że „Polacy z wyboru” to jeden z najważniejszych projektów DSH. – Rzadko się zdarza, że obchodzimy 10-lecie jakiegoś projektu, ale w tym przypadku wciąż pojawiają się nowe historie, pamiątki i pomysły i projekt ten żyje – dyrektor Jakubowski podziękował FWPN za zaproszenie do projektu. Natomiast dyrektor – członek Zarządu FWPN, Cornelius Ochmann, podkreślił, że projekt jest kontynuowany przede wszystkim dzięki udziałowi w nim członków rodzin, którzy wzbogacają go o nowe treści. Zapewnił, że Fundacja dalej będzie wspierać i rozwijać projekt „Polacy z wyboru”.

Kolejny punkt programu to spotkania Tomasza Markiewicza z autorami wybranych książek wydanych po 2010 roku, a inspirowanych projektem „Polacy z wyboru” pt. „Historia rodzin książkami pisana”. Maria Klawe-Mazurowa, autorka książki „Z Meklemburgii do Warszawy. Dzieje potomków Jana Henryka Klawe”, tom 1. (Warszawa 2017), opowiedziała, jak kolekcjonować materiały o własnej rodzinie. Album

Danuty Jackiewicz „Fotografowie Warszawy. Karol Beyer 1818-1877” (Warszawa 2012) posłużył do rozmowy na temat zbierania materiałów do biografii ciekawej postaci historycznej. Krzysztof Wittels, redaktor i współautor wydanej w 2012 roku książki „Fabryka Norblina. Opowieść o niezwykłej fabryce”, opowiedział o fenomenie, jakim jest założone przez rodziny byłych właścicieli fabryki (m.in. Norblinów i Wernerów) Stowarzyszenia Nasz Norblin. Każde spotkanie z autorem było poprzedzone krótką etiudą filmową prezentującą daną książkę. W dalszej części wydarzenia Tadeusz W. Świątek w prezentacji „Rzeczy rodzinne” pokazał, jak można opowiedzieć historię rodziny, bazując na przedmiotach z kolekcji rodzinnych. Kulminacyjnym punktem, podobnie jak przed dziesięć laty, było wykonanie zbiorowej fotografii przedstawicieli rodzin. Na zakończenie spotkania odbyła się projekcja filmu o biskupie Juliuszu Bursche „Tę rodzinę trzeba wytępić” powstałego z inicjatywy Kościoła ewangelicko-augsburskiego w Polsce, TVP Lublin i miasta Lublin w 2019 roku w 80. rocznicę aresztowania biskupa przez Gestapo w Lublinie (6.10.1939).

W związku z jubileuszem 10-lecia projektu przewidziane były różne wydarzenia, ale wprowadzone w połowie marca obostrzenia pandemiczne doprowadziły do rewizji czy wręcz rezygnacji z planów. Nie odbyły się na przykład warszawskie spacer-y śladami „Polaków z wyboru” dla turystów z Niemiec i niemieckojęzycznych mieszkańców Warszawy. Skromną oprawę miała także uroczystość nadania szkole podstawowej nr 355 przy ulicy Ceramicznej w Warszawie na Białołęce imienia Jana Wedla, która odbyła się 31 marca 2020 roku,

w 60. rocznicę śmierci znanego warszawskiego cukiernika i przemysłowca. Za wyborem tej kandydatury opowiedzieli się uczniowie szkoły, i to oni zdecydowali o jego wyborze na patrona (a konkurencja była silna – Wedel wygrał z Joanną Papuzińską, Kornelem Makuszyńskim, Januszem Brochwicz-Lewińskim, ps. „Gryf”, i Stanisławem Jagminem). Uczniowie przygotowali internetową prezentację dokonań nowego patrona szkoły, posiłkując się materiałami opublikowanymi na www.polacyzwyboru.pl i na stronie warszawskiej fabryki słodczy wciąż występującej pod firmą Wedel.

Jubileusz projektu został odnotowany przez warszawską prasę. „»Polacy z wyboru« mają już 10 lat” – pod takim tytułem w numerze 3-4/2020 miesięcznika „Stolica”, który ukazał się w kwietniu, zamieszczono wywiad Jerzego S. Majewskiego z Tomaszem Markiewiczem. Następnie 8 czerwca został on przedrukowany w wersji polskiej i w tłumaczeniu na język niemiecki w polsko-niemieckim portalu internetowym Forum Dialogu: <https://forumdialogu.eu/2020/06/08/polacy-z-wyboru-maja-juz-10-lat/>
<https://forumdialogu.eu/2020/06/08/das-projekt-polen-aus-freier-wahl-wird-zehn-jahre-alt/>

W związku z pandemią aktywność związana z projektem „Polacy z wyboru” przeniosła się do internetu i mediów społecznościowych. O okolicznościach powstania tego projektu, o ideach i wartościach, jakie przyświecały jego twórcom, Tomasz Markiewicz, współautor, opowiedział w wideowywiadzie przeprowadzonym przez dr. Aleksandra Łupienkę w kolejnym odcinku cyklu „Ewangelickie fundamenty Warszawy” wyemitowanym pod koniec czerwca

2020 roku na YouTube. Należy przypomnieć, że wielu warszawian o niemieckich korzeniach to luteranie i kalwini.

<https://www.youtube.com/watch?v=hJvkUh3O4XE>

Natomiast 20 maja na antenie i na portalu internetowym niemieckiej rozgłośni publicznej Deutschlandfunk Kultur opublikowano audycję redaktora Martina Sandera „Schiele, Weigle, Wedel. Deutsche Familiengeschichten aus Warschau” („Schiele, Weigle, Wedlowie. Niemieckie historie rodzinne z Warszawy”). Była ona inspirowana projektem „Polacy z wyboru. Rodziny pochodzenia niemieckiego w Warszawie w XIX i XX wieku”, a wystąpili w niej Tomasz Markiewicz, potomkini Wedłów Elżbieta Jasińska, Piotr Weigle, potomek słynnej rodziny warszawskich garbarzy, Robert Azembski, wnuk Aleksandra Schielego, ostatniego współwłaściciela warszawskich browarów Habermusch i Schiele, oraz Steffen Möller, znany w Polsce i w Niemczech dziennikarz, satyryk i publicysta, mieszkający w Warszawie i Berlinie i zakochany w Polsce.

https://www.deutschlandfunkkultur.de/schiele-weigle-wedel-deutsche-familiengeschichten-aus.976.de.html?dram:article_id=477078

Tematyka projektu „Polacy z wyboru” stała się inspiracją dla artykułów o jego bohaterach. Na łamach miesięcznika „My Company Polska”, nr 8/2020, Marcin Dzierżanowski opublikował artykuł „Józef Pfeiffer, czyli skórzany potentat”. Natomiast w miesięczniku „Kukbuk” w nr. 5/2020 ukazał się artykuł „Fantazje o rajszych ogrodach” o warszawskich ogrodnikach Ulrichach, a w nr. 6/2020 w tekście „Raj odnaleziony” przybliżono dzieje rodu Hoserów, których gospodarstwo ogrodnicze w Żbikowie pod Pruszkowem działa do dziś.

Wystawa internetowa „Fleck & Fleck. Dialog międzypokoleniowy” inspirowana projektem „Polacy z wyboru”.

Pandemia zwiększyła zainteresowanie projektem na Facebooku. Fanpage projektu, prowadzony od listopada 2013 roku przez Krzysztofa Wittelsa, odwiedziło w 2020 roku ponad 30 tysięcy osób. Post o walce o nazwanie ulicy na Woli imieniem Habermuscha i Schielego miał ponad 3 tysiące odsłon. Szczęśliwie batalia zakończyła się pozytywnie, co obwieścił samorządowy „Kurier Wolski” w numerze 180/481 z 26.11.2020 roku w wywiadzie z Robertem Azembskim pt. „Założyciele Browarów Warszawskich będą mieli swoją ulicę”. Ulica powstała na terenie osiedla mieszkaniowego budowanego na miejscu dawnego browaru.

Natomiast niemieckie stowarzyszenie Policultura oraz polska Fundacja Pokolenia Pokoleniom zaangażowały się w przedsięwzięcie polegające na promowaniu twórczości malarskiej dwóch artystów różnego pokolenia rodziny Flecków, która przybyła do Warszawy z Saksonii w połowie XIX wieku – Wojciecha Ottona (ur. w 1903 w Warszawie, zm. w 1972 w Zakopanem) i Bogusława (ur. w 1956 w Sopocie, od 1980 mieszka w Berlinie), w postaci pierwszej wspólnej wystawy poświęconej twórczości obu artystów pt. „Fleck & Fleck. Dialog międzypokoleniowy”. Rodzina Flecków spowinowacona jest z inną znaną rodziną przybyłą do Polski

z Austrii – z Szustrami. Wojciech Otton Fleck uznawany jest za jednego z najwybitniejszych kolorystów polskich, ukończył warszawską Szkołę Sztuk Pięknych, był kierownikiem Galerii Związku Plastyków w Zakopanem, przemianowanej następnie na Biuro Wystaw Artystycznych. Bogusław Fleck, absolwent berlińskiej Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych, realizuje projekty użytkowe jako grafik oraz maluje na płótnie obrazy, które charakteryzują się transparentnością form geometrycznych. Prezentowane na wystawie obrazy Wojciecha O. Flecka pochodzą ze zbiorów Fundacji Skarbnica Sztuki oraz kolekcji Muzeum KUL w Lublinie. Prace Bogusława Flecka zostały udostępnione przez artystę lub pochodzą ze zbiorów prywatnych. Wystawa jest dostępna online od września 2020 roku do września 2021 roku:

<https://artspaces.kunstmatrix.com/de/exhibition/2189200/fleck-fleck>

Po zniesieniu ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa ma być pokazana w realu w Warszawie (w galerii Fundacji Skarbnica Sztuki), w Lublinie i w Szczecinie. Inspiracją dla wystawy był projekt „Polacy z wyboru”, któremu poświęcono jedną z plansz.

Od 2011 roku FWPN dysponuje mobilną wersją wystawy „Polacy z wyboru. Rodziny pochodzenia niemieckiego w Warszawie w XIX i XX wieku”. Przygotowana jako ekspozycja objazdowa składa się z 31 plansz o wymiarach 100 cm x 220 cm i z 8 plansz o wymiarach 50 cm x 220 cm, w sumie 35 m.b. Można ją wypożyczyć nieodpłatnie w FWPN, instytucja wypożyczająca wystawę od Fundacji ponosi koszt transportu, mon-

tażu, demontażu i ubezpieczenia wystawy. Więcej informacji o udostępnianiu wystawy: tomasz.markiewicz@fwpn.org.pl

Aktualne informacje o projekcie „Polacy z wyboru” można znaleźć na stronie www.polacyzwyboru.pl i na profilu projektu na Facebooku www.facebook.com/Polacy-z-wyboru_Polen-aus-freier-Wahl

Koordinacja: Tomasz Markiewicz

Wystawa o Władysławie Bartoszewskim w Niemczech w 2020 roku

Wystawa „Władysław Bartoszewski 1922–2015. Więcej niż przyzwoitość” powstała jesienią 2015 roku z inicjatywy ówczesnej premier Ewy Kopacz. Uroczyste otwarcie miało miejsce we wrześniu 2015 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Warszawie, siedzibie polskiego rządu, pięć miesięcy po śmierci 93-letniego polityka, który od 2007 roku zajmował stanowisko pełnomocnika premiera ds. dialogu międzynarodowego. Następnie prezentowana była w warszawskim Collegium Civitas (na przełomie 2015 i 2016 roku) oraz w Muzeum Historii Żydów Polskich „Polin” (w maju 2016 roku).

Latem 2017 roku, na podstawie umowy darowizny, wystawa została bezterminowo udostępniona przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Fundacja uzupełniła ją o tablice z tłumaczeniem plansz na język niemiecki w celu prezentacji w Niemczech. Opiekę w Niemczech nad wystawą przejęła społeczna Inicjatywa im. W. Bartoszewskiego „Berlińczycy Bartoszewskiemu” działająca pod egidą Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Berlinie. Kuratorem został Marcin Barcz, wieloletni asystent Władysława Bartoszewskiego. Pierwsza część wystawy „Pod prąd” opowiada o działalności konspiracyjnej Bartoszewskiego podczas II wojny światowej oraz o represjach ze strony władz komunistycznych, a także o jego działalności

Uniwersytet w Poczdamie – miejsce prezentacji wystawy od września do listopada 2020 r. Fot. Jan Oliver Koch

antykomunistycznej, w tym współpracy z Radiem Wolna Europa. Blok tematyczny „Pamięć” poświęcony jest działaniom mającym zachować pamięć o prześladowaniach – począwszy od raportu z pobytu w Auschwitz, przez liczne publikacje o powstaniu warszawskim, o niemieckim terrorze okupacyjnym, aż do działalności na rzecz zachowania miejsc pamięci, przede wszystkim byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau. Trzecia część „Pojednanie” dokumentuje kolejne etapy przełamywania barier w kontaktach z Niemcami, a także walkę Bartoszewskiego z przejawami antysemityzmu.

W listopadzie 2019 roku wystawa została poszerzona o czwartą część „Dialog kultur”. Cztery bogato ilustrowane plansze odnoszą się do wczesnych lat młodości i doświadczeń wojennych Karla Dedeciusa i Władysława Bartoszewskiego, ich powojennych, wzajemnych kontaktów, otrzymanych wspólnie

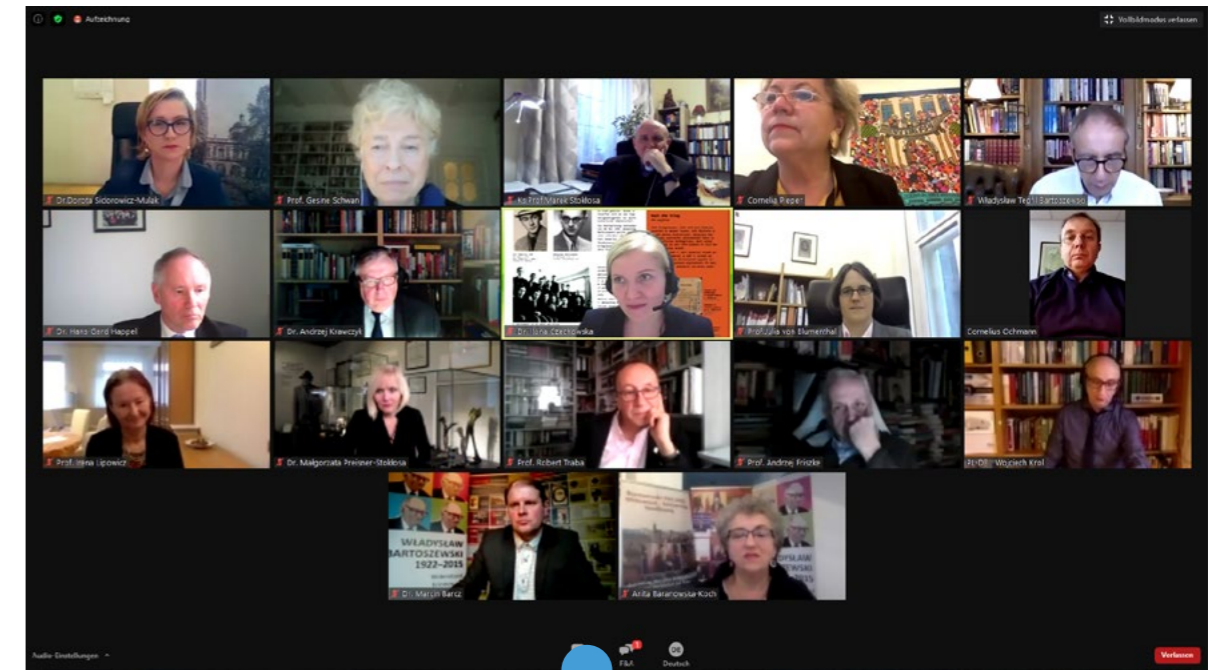
wyróżnień oraz do losów ich archiwów znajdujących się obecnie pod opieką Fundacji Karla Dedeciusa we Frankfurcie nad Odrą oraz Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Dzięki współpracy tych właśnie instytucji z Inicjatywą im. W. Bartoszewskiego przy Towarzystwie Niemiecko-Polskim w Berlinie powstały nowe plansze.

Po udanych prezentacjach od lipca do listopada 2018 roku w Berlinie, Magdeburgu i Hamburgu wystawa w ramach dalszej podróży po Niemczech w 2019 roku zaprezentowana została w siedmiu kolejnych miastach: w Dreźnie, Görlitz, Sankt Augustin pod Bonn, Düsseldorfie, Oberhausen, Homburgu (Saara), Darmstadt.

W 2020 roku wystawa była prezentowana od stycznia do marca w Torgau w Saksonii, następnie w marcu odwiedziła Pasewalk w Meklemburgii-Pomorzu Przednim. Z powodu ograniczeń związanych z pandemią musiała pozostać w tym mieście aż do 17 czerwca. Następnie została przetransportowana do Halle (Saale) w Saksonii-Anhalt, gdzie można ją było oglądać do 8 lipca. 4 sierpnia wystawa dotarła

Fragment wystawy na Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Fot. Jan Oliver Koch

Sympozjum online „Budowanie mostów”, 26.11.2020 r.

do Weimaru w Turyngii, 4 września do Cottbus, a 24 września do Poczdamu. Ostatnią stacją wystawy w 2020 roku był Frankfurt nad Odrą. 18 listopada trafiła na kampus Europejskiego Uniwersytetu Viadrina i stanęła w budynku imienia hrabiny Marion Dönhoff. 26 listopada odbyło się sympozjum online pt. „Budowanie mostów”, w którym udział wzięli przedstawiciele świata nauki i dyplomacji z Polski i Niemiec. Wśród nich znaleźli się m.in. prof. Gesine Schwan, prof. Andrzej Friszke, prof. Irena Lipowicz, Cornelia Pieper, konsul generalna Niemiec w Gdańsku, oraz Rüdiger von Fritsch, były ambasador Niemiec w Polsce i Rosji. Tematem dyskusji był wkład W. Bartoszewskiego w rozwój i pogłębienie dobrych stosunków polsko-niemieckich. Gościem honorowym był dr Władysław Teofil Bartoszewski, syn Władysława Bartoszewskiego. Natomiast zamiast tradycyjnego finisażu wystawy 2 grudnia odbyła się dyskusja panelowa online „Przesłanie intelektualne W. Bartoszewskiego i jego aktualność w dzisiejszych czasach” z udziałem Elżbiety Sobótki, byłej konsul

**WŁADYSŁAW
BARTOSZEWSKI
1922-2015**

**Neue Stationen
der Ausstellung
in Deutschland**

Widerstand - Pod prąd
Erinnerung - Pamięć
Versöhnung - Pojednanie
Kulturdialog - Dialog kultur

**Nowe przystanki
wystawy
w Niemczech**

generalnej w Monachium, oraz Marcina Barcza, asystenta W. Bartoszewskiego. W odróżnieniu od sympozjum dyskusja miała charakter popularno-naukowy. Jej adresatem byli przede wszystkim mieszkańcy Frankfurtu i Słubic. Uczestnicy spotkania mogli zapoznać się z działalnością W. Bartoszewskiego oraz Karła Dedeciusa. Podczas warsztatów internetowych przeprowadzonych 9 grudnia uczniowie Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego w Słubicach zapoznali się z działalnością W. Bartoszewskiego. Wydarzenia wokół wystawy we Frankfurcie nad Odrą zostały zorganizowane dzięki współpracy Inicjatywy im. Władysława Bartoszewskiego przy Towarzystwie Niemiecko-Polskim w Berlinie, Fundacji Karła Dedeciusa, Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

we Wrocławiu, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Instytutu Pileckiego. Wsparcia finansowego udzielili Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Monika Grütters, pełnomocniczka rządu federalnego ds. kultury i mediów. Publikacja z materiałami z sympozjum z 26 listopada 2020 roku ukaże się w 2021 roku staraniem Inicjatywy im. W. Bartoszewskiego.

W 2020 roku ukazały się dwie publikacje związane z wystawą: „Władysław Bartoszewski 1922–2015. Pod prąd. Pamięć, Pojednanie, Dialog kultur z Karlem Dedeciusem. Katalog do wystawy/ Władysław Bartoszewski 1922–2015: Widerstand. Erinnerung. Versöhnung. Kulturdialog mit Karl Dedecius. Ausstellungskatalog” autorstwa Marcina Barcza, Ilony Czechowskiej i Małgorzaty Preisner-Stokłosy oraz broszura Marcina Barcza „Władysław Bartoszewski 1922-2015 – Nowe przystanki wystawy w Niemczech/Neue Stationen der Ausstellung in Deutschland”.

W 2021 roku wystawa odwiedzi Tutzing w Bawarii, Stuttgart i Karlsruhe w Badenii-Wirtembergii, Regensburg w Bawarii, Moguncję w Nadrenii-Palatynacie, Wriezen i Brandenburg nad Hawelą w Brandenburgii.

Więcej o wystawie:

www.dpgberlin.de

www.bartoszewski-initiative.de

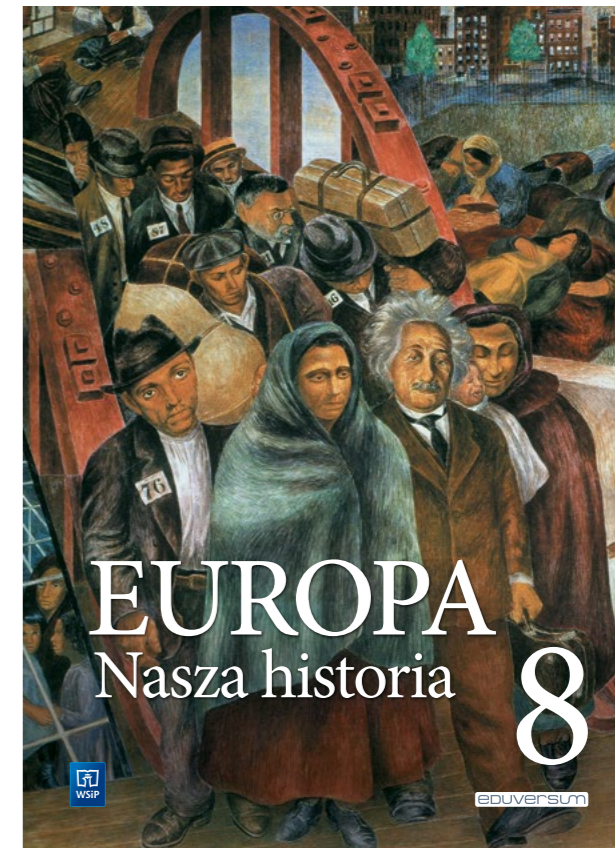
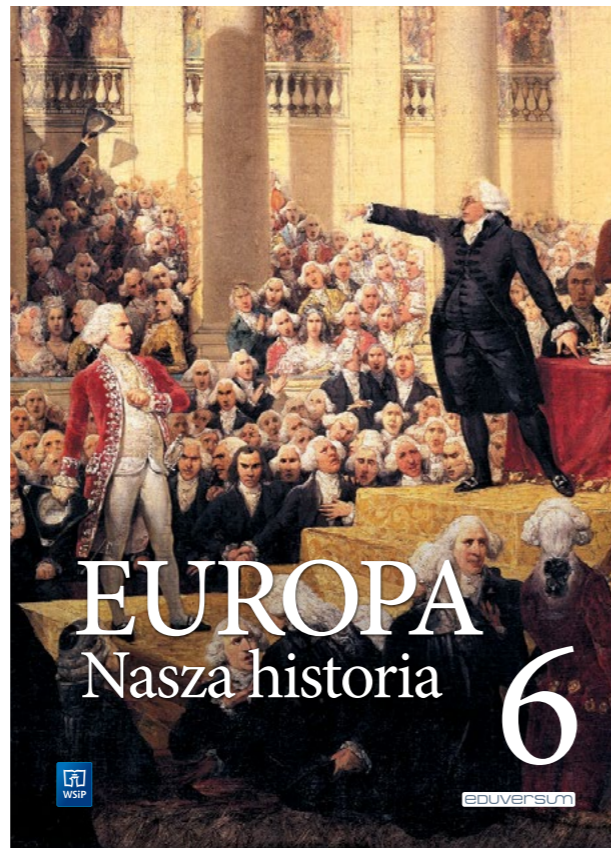
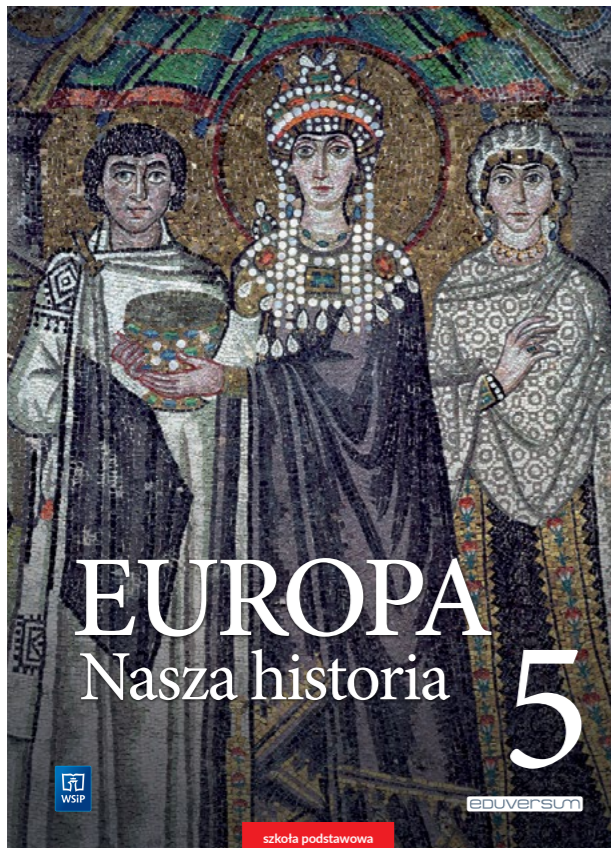
Koordinacja ze strony FWPN:

Tomasz Markiewicz

Polsko-niemiecki podręcznik „Europa. Nasza historia” – zakończenie projektu

„Europa. Nasza historia” to wyjątkowy polsko-niemiecki projekt, który został zainicjowany w 2008 roku przez rządy Polski i Niemiec. Opracowanie założeń do podręcznika do historii, który może być wykorzystywany zarówno w polskich, jak i niemieckich szkołach podstawowych, powierzono Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej Historyków i Geografów. Istotą projektu jest to, że polskie i niemieckie wydania różnią się jedynie wersją językową, natomiast treść, struktura i szata graficzna pozostają niezmiennie. Obie wersje językowe są uzupełnione o dodatkowy materiał dydaktyczny w postaci zagadnień narodowych, odrębnych dla każdej ze stron. W Polsce wydaniem podręcznika zajmowały się Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, w Niemczech zaś za jego powstanie odpowiadało wydawnictwo Eduversum z Wiesbaden. Pierwszy tom – „Od prahistorii do średniowiecza” – został zaprezentowany w czerwcu 2016 roku w Berlinie przez ministrów spraw zagranicznych Polski i Niemiec. Tom 2. – „Czasy nowożytne (do

1815 roku)” – opublikowano pod koniec września 2017 roku i zaprezentowano w Krzyżowej. Tom 3., zawierający omówienie dziejów Europy od kongresu wiedeńskiego do wybuchu I wojny światowej, został zaprezentowany w Gimnazjum im. Karola Liebknechta we Frankfurcie nad Odrą w listopadzie 2019 roku. W prezentacji udział wzięły sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Iwona Michałek i minister edukacji, młodzieży i sportu kraju związkowego Brandenburgia Britta Ernst. Tom 4., ostatni, od I wojny światowej po czasy współczesne, ukazał się w 2020 roku. W Niemczech podręcznik został dopuszczony do użytku szkolnego we wszystkich krajach związkowych z wyjątkiem Bawarii, w której ma status materiału edukacyjnego, czyli pomocniczego. W Polsce na razie podręcznik ma status materiału edukacyjnego. Trwa procedura dopuszczenia do użytku szkolnego kompletu podręcznika, która powinna zostać zakończona w 2021 roku. W 2020 roku FWPN wsparła działania promocyjne na rzecz podręcznika prowadzone przez Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie.

W ramach tych działań członkowie grupy roboczej nauczycieli przy Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej Historyków i Geografów stworzyli materiały pomocnicze w postaci scenariuszy lekcyjnych, bazując na serii podręcznikowej „Europa. Nasza historia”, które zostały opublikowane w dwóch wersjach językowych na portalu internetowym CBH PAN: historyofpoland.cbh.pan.pl; <http://historyofpoland.cbh.pan.pl/pl/dydaktyka-kat/scenariusze-lekcyjne> oraz <http://historyofpoland.cbh.pan.pl/de/didaktik-kat/unterrichtsreihe>, a w przyszłości będą także dostępne na stronie Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej (strona będzie gotowa we wrześniu 2021 roku).

Polsko-niemiecki projekt „Szkolny podręcznik do nauczania historii” był realizowany dzięki pomocy Ministerstwa Edukacji Narodowej RP, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej Historyków i Geografów, Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie, Instytutu Georga Eckerta w Brunszwiku oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych RFN, a także Stałej Konferencji Ministrów Kultury i Edukacji RFN. Od 2012 roku projekt wspiera Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Koordinacja: Tomasz Markiewicz

Polski podręcznik „Europa. Nasza historia” oraz uzupełnienie do polskiej podstawy programowej „Europa. Nasza historia. Historia w źródłach, obrazach i odwołaniach do współczesności” można nabyć w e-sklepie: sklep.wsip.pl

Natomiast edycję niemiecką „Europa – Unsere Geschichte” pod adresem: <https://www.jubi-shop.de/Shop/search/Europa%20-%20Unsere%20Geschichte.html>

Więcej informacji o polsko-niemieckim projekcie podręcznika do historii „Europa. Nasza historia/Europa – Unsere Geschichte” można uzyskać na stronie internetowej www.europa-nasza-historia.org

Warsztaty „Mood for Wood”

Warsztaty „Mood for Wood”. Studenci przy pracy.

Podczas dziesięciodniowych warsztatów „Mood for Wood” w Poznaniu w sierpniu 2020 roku 36 studentów kierunków projektowych z Polski i Niemiec pod okiem doświadczonych architektów i stolarzy zaprojektowało i wykonało meble miejskie dla wybranych społeczności lokalnych poznańskiej dzielnicy Szeląg.

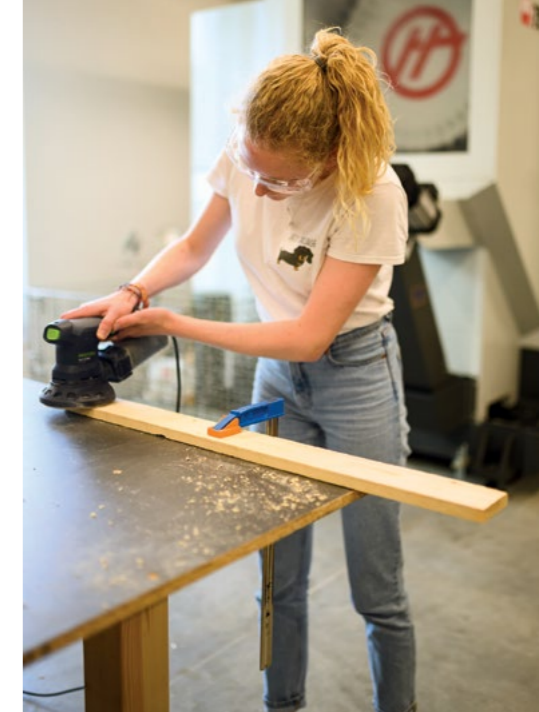
Fazę realizacji poprzedziły spotkania z użytkownikami i diagnoza ich potrzeb i oczekiwań.

Dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej – Domu Weterana zostały wykonane pergola z ławeczkami oraz system mobilnych siedzisk i stołów. Młodzi projektanci dopasowali meble do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. W ramach projektu w ogrodzie społecznym Szeląg utworzono letni pawilon dla mieszkańców i młodzieży z przeznaczeniem na warsztaty artystyczne, a także punkt widokowy na rzekę i platformę zabaw dla dzieci.

Wszystkie meble powstały w ścisłej współpracy z mieszkańcami, którzy brali udział w konsultacjach społecznych i aprobowali przygotowane projekty. Projekt dofinansowany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej zrealizowano w kooperacji poznańskiego stowarzyszenia Punkt Wspólny i Brandenburskiego Uniwersytetu Technicznego w Chociebużu (Cottbus) oraz licznych organizacji partnerskich z obu krajów.

Koordynacja:
Aneta Jędrzejczak

FWPN wsparła
w 2020 roku
26 projektów
edukacyjnych
w łącznej kwocie
497 158 zł.

Pełna
lista projektów
dofinansowanych
w 2020 roku
przez FWPB jest dostępna
w internecie na naszej
stronie
www.fwbn.org.pl

Nauka

42

V Kongres Polonoznawców:
„Sprawiedliwość”

FWPN wsparła
w 2020 roku
11 projektów
naukowych
w łącznej kwocie
299 062 zł.

Pełna
lista projektów
dofinansowanych
w 2020 roku przez FWPN
jest dostępna
w internecie
na naszej stronie
www.fwpn.org.pl

V Kongres Polonoznawców: „Sprawiedliwość”

V Kongres Polonoznawców odbył się na Uniwersytecie im. Marcina Lutra w Halle i Wittenberdze w dniach 5–8 marca 2020 roku. Kongres, którego organizację rozpoczął w 2009 roku Niemiecki Instytut Spraw Polskich (Deutsches Polen-Institut), odbywa się co trzy lata. Tym razem po raz pierwszy gospodarzem wydarzenia było Centrum Studiów Polonoznawczych im. Aleksandra Brücknera. Jednym z kluczowych obszarów wsparcia Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej jest działanie na rzecz wzmocnienia kompetencji polonoznawczych w Niemczech, dlatego też Fundacja znalazła się wśród inicjatorów utworzenia Centrum Studiów Polonoznawczych w Niemczech, a Kongres Polonoznawców odbył się dzięki jej finansowemu wsparciu. W sytuacji nasilającego się zagrożenia epidemią koronawirusa decyzja organizatorów o realizacji wydarzenia nie należała do łatwych. Duża część polonoznawców (250 osób) zdecydowała się jednak wziąć udział w kongresie oferującym możliwość interdyscyplinarnej wymiany między naukowcami w trakcie trzech dni intensywnych obrad obejmujących łącznie 50 dyskusji panelowych.

Powitanie uczestników kongresu przez przedstawicieli jego organizatorów: prof. Petera Olivera Loewa z Niemieckiego Instytutu Spraw Polskich w Darmstadt i prof. Yvonne Kleinmann z Centrum Studiów Polonoznawczych im. Aleksandra Brücknera w Halle.

Temat przewodni kongresu „Sprawiedliwość” w czasach, gdy nierówności społeczne dzielą społeczeństwa i nie ustają apele o zachowanie jedności i solidarności w Europie, został trafnie wybrany przez organizatorów.

Tak sformułowany dał asumpt uczestnikom do wieloaspektowej dyskusji na temat solidarności jako europejskiej wartości szczególnie pożądanej

Dyskusja inauguracyjna na bieżące tematy w auli Uniwersytetu Marcina Lutra w Halle.

Poręczny program kongresu zawierał opis 50 paneli dyskusyjnych.

w czasie walki z kryzysem wywołanym koronawirusem. Ambasador Polski w Niemczech prof. dr hab. Andrzej Przyłębski pozytywnie ocenił zarówno wybór tematu kongresu, jak i bogaty program. Podkreślił dotychczasowe osiągnięcia i znaczenie Centrum im. Aleksandra Brücknera dla wzmocnienia kompetencji polonoznawczych w Niemczech. Centrum jako jedyna placówka naukowa w Niemczech jest „ośrodkiem badań nad Polską na dużą skalę. Nawet jeżeli w porównaniu z licznymi ośrodkami germanistyki w Polsce jest raczej niewielki, to odgrywa ważną rolę w rozwijającym się dialogu naukowym między Polską a Niemcami”. Członkowie gremiów FWPN mogą z pewnością przytaknąć słowom ambasadora i pogratulować całemu zespołowi Centrum im. Aleksandra Brücknera, a w szczególności prof. dr Yvonne Kleinmann, rozwoju działalności i sukcesu w budowaniu kontaktów i współpracy z innymi ośrodkami naukowymi, którego ukoronowaniem była organizacja Kongresu Polonoznawczego. Instytucja powołana do życia w 2013 roku, dzięki inicjatywie FWPN, ale przede wszystkim ludziom, którzy ją tworzą, w dużej mierze przy-

czyniła się do tego, że Halle stało się centrum badań nad polskim społeczeństwem, historią i kulturą.

Kongres nazywany przez niektórych uczestników spotkaniem rodziny naukowców zajmujących się badaniami nad Polską stanowił przegląd aktualnie prowadzonych projektów badawczych, służył także trwałemu wzmocnieniu sieci kontaktów wśród naukowców reprezentujących różne dyscypliny nauki. Pozytywnym wnioskiem płynącym z kongresu może być z pewnością rosnące zainteresowanie Polską naukowców w Niemczech, przy czym głównym obszarem uwagi pozostają nadal literaturoznawstwo oraz nauki historyczne. Brakuje natomiast wyspecjalizowanych przedstawicieli nauk politycznych i społecznych, co – miejmy nadzieję – zmieni się do kolejnego Kongresu Polonoznawców w 2023 roku.

Więcej informacji na temat kongresu można znaleźć na stronie: <https://www.polenforschung.de/>

Koordinacja ze strony FWPN:
Karolina Fuhrmann, Małgorzata Gmiter

Kultura

46 Stypendium
im. Albrechta Lemppa

48 „Tu Muranów” – wystawa czasowa w Muzeum
Historii Żydów Polskich „Polin”

50 Wystawa – „Wiek półcienia.
Sztuka w czasach planetarnej zmiany”

52 Polski Sierpień '80 – mural w Berlinie

Stypendium im. Albrechta Lemppa

Jakub Małecki i Susanne Fritz laureatkami Stypendium im. Albrechta Lemppa za 2020 rok.

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Instytut Książki i Literarisches Colloquium Berlin ogłosiły laureatów Stypendium im. Albrechta Lemppa za 2020 rok. Zostali nimi:

Fot. Tomasz Pluta

Jakub Małecki (ur. w 1982 r.) – pisarz i tłumacz. Autor 12 książek, w tym „Dygot” i „Ślady”, nominowanych do Nagrody Literackiej „Nike”. Nominowany również do Nagrody Literackiej Europy Środkowej „Angelus”, Nagrody im. Stanisława Barańczaka, Odkrycia Empiku oraz Nagrody im. Janusza A. Zajdla. Jest laureatem stypendium ministra kultury i dziedzictwa narodowego Młoda Polska (2017). Tłumaczony na rosyjski, niderlandzki, fiński. Jego książka „Rdza” ukaże się wkrótce w przekładzie na niemiecki w wydawnictwie Seccession Verlag.

Fot. Julius Erler

Susanne Fritz (ur. w 1964 r.) – pisarka. Mieszka we Fryburgu Bryzgowijskim. W nominowanej do nagrody literackiej Deutscher Buchpreis książce „Wie kommt der Krieg ins Kind?” (Wallstein Verlag 2018) porusza się śladem losów matki po polsko-niemieckiej historii XX wieku. „Wraz ze znikaniem pokolenia świadków pojawiają się nowe wyzwania wobec pamięci, sposobu upamiętnienia i opowieści”. Jest to wyzwanie, które autorka zamierza podjąć także w Krakowie. W nowym projekcie prozatorskim „Ein zweites Leben” Susanne Fritz „poszukuje fragmentów zapomnianego, wypartego, utraconego życia”.

Fot. Elżbieta Lempp

Albrecht Lempp (1953–2012)

był wybitnym popularyzatorem literatury polskiej w Niemczech i jej tłumaczem.

Przez wiele lat pełnił funkcję dyrektora Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej i wniósł wielki wkład w rozwój relacji polsko-niemieckich.

Tworzył fundamenty nowoczesnego systemu promocji Polski przez literaturę. Jako współtwórca Instytutu Książki otrzymał nagrodę Transatlantyk przyznaną za zasługi w tej dziedzinie.

Stypendium im. Albrechta Lemppa przeznaczone jest dla pisarzy z Polski i Niemiec oraz dla niemieckich tłumaczy literatury polskiej i polskich tłumaczy literatury niemieckojęzycznej.

Jego celem jest doskonalenie sztuki przekładu i pisania w duchu standardów literackich i translatorskich bliskich Albrechtowi Lemppowi oraz upamiętnienie jego wkładu w polsko-niemiecką wymianę literacką. Na program stypendialny składają się rokrocznie dwa jednomiesięczne pobyty w kraju sąsiada: w Literarisches Colloquium Berlin i w Krakowie.

Z Polski i Niemiec nadeszło 38 zgłoszeń od pisarzy i tłumaczy literatury. W skład jury weszli przedstawiciele fundatorów: Jürgen Jakob Becker (LCB), Joanna Czudec (FWPN), Agnieszka Urbanowska (IK). Honorową członkinią jury była Elżbieta Lempp.

Koordynacja: Joanna Czudec

„Tu Muranów”

– wystawa czasowa w Muzeum Historii Żydów Polskich „Polin”

Wystawa czasowa „Tu Muranów” zrealizowana przez Muzeum Polin pokazała przekrój przez ukryte warstwy historii warszawskiego osiedla, opowiadając o wybranych miejscach, ich mieszkańcach i bywalcach.

Oferowała wspólne spojrzenie w głąb miasta – poznanie niezwyklej, wielopoziomowej historii Warszawy. Pod pozornie znaną warstwą zwiedzający odkryli kolejne wymiary przeszłych, obecnych i przyszłych losów miasta i jego mieszkańców.

Zwiedzający dowiedzieli się, jak planiści dźwigający stolicę z wojennych gruzów zakładali nowe, modernistyczne osiedle, a nawet, w co bawiły się dzieci na podwórkach powojennego Muranowa. Przestrzenny kolaż przypominał o wielowarstwowej, ludzkiej historii tego miejsca.

Projekt „Przygotowanie elementów edukacyjnych do wystawy czasowej w Muzeum Polin, poświęconej warszawskiej dzielnicy Muranów i jej mieszkańcom”, zrealizowano we współpracy z Verein zur Förderung des Museums für Jüdische Geschichte in Polen e.V. z finansowym wsparciem Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Koordinacja:
Joanna Czudec

Wystawa „Wiek półcienia. Sztuka w czasach planetarnej zmiany”

Li Jixiang, „Czyszczenie rzeki”, 1996–2020, fotografia, druk cyfrowy, papier. Dzięki uprzejmości artystki Betsy Damon i Asia Art Archive.

Wystawę można było obejrzeć w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie w dniach 5.06. –13.09.2020 roku. Zaprezentowano na niej prace artystyczne z ostatnich pięciu dekad,

bazujące na obserwacji i wizualizacji przemian zachodzących na kuli ziemskiej. Stanowi ona przestrzeń do dyskusji na temat zarządzania nieodwracalnym oraz nowych form solidarno-

ści, empatii i bycia razem w obliczu kryzysu klimatycznego. W katalogu czytamy: „Tytuł wystawy zaczerpnęliśmy z książki »Upadek cywilizacji zachodniej. Spojrzenie z przyszłości« Naomi Oreskes i Erika M. Conway z 2014 roku, w której wiekiem półcienia nazywa się nasze czasy widziane przez bohatera z przyszłości jako »okres antyintelektualizmu, który (...) uniemożliwił podjęcie działań opartych na wiedzy naukowej«. Jesteśmy świadkami tego procesu: ustalenia nauki przestały być postrzegane jako rozstrzygające, nie przekonują ludzi do działania. »Nauka staje się wierzeniem. Wierzenia stają się nauką. Wszyscy mogą wierzyć i nie wierzyć we wszystko. Możemy wiedzieć wszystko i nie wiedzieć nic. Każdy czuje się ekspertem w każdym możliwym temacie« – pisał w „The Atlantic” amerykański pisarz i historyk Ibram X. Kendi, analizując sceptycyzm wobec zmian klimatycznych czy wręcz wypieranie tego zagrożenia (denializm klimatyczny)”. Dofinansowana przez FWPN wystawa powstała we współpracy z Kooperative für Darstellungspolitik z Berlina i Instytutem Goethego w Warszawie.

Więcej o wystawie:

<http://artmuseum.pl/pl/wystawy/wiek-polcienia>

Fanpage „Wiek półcienia”: <https://www.facebook.com/penumbralage/>

Link do zdjęć: http://prasa.artmuseum.pl/informacja_prasowa.php?link=wiekpolcienia&l=0

Koordinacja ze strony FWPN:
Joanna Czudec

Polski Sierpień '80 – mural w Berlinie

Kierownik berlińskiego oddziału Instytutu Pileckiego Hanna Radziejowska i jej zastępca Mateusz Fałkowski (z lewej) oraz dyrektor Wolskiego Centrum Kultury w Warszawie Krzysztof Mikołajewski (z prawej) przed odsłoniętym murem. Fot. Grzegorz Karkoszka

Czterdzieści lat po wydarzeniach z 1980 roku w Polsce, w wyniku których powstał Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” – jeden z najważniejszych i największych ruchów społecznych na świecie – 31 sierpnia 2020 roku w berlińskim Mauerparku postawiono artystyczny pomnik upamiętniający ruch „Solidarność”. Mural autorstwa Pawła Ryżki z motywem graficznym XX1 X MY/WY symbolizuje 21 postulatów „Solidarności”, które zostały zapisane w Porozumieniach Sierpniowych.

Pomysłodawcami tej oryginalnej pamiątkowej inicjatywy były Wolskie Centrum Kultury z Warszawy oraz Instytut Pileckiego w Berlinie, które zrealizowały projekt wspólnie z Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, galeriami Street Art Berlin i Brain Damage oraz Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej. Oprócz upamiętnienia 40. rocznicy dla organizatorów ważne było przeniesienie ducha i przesłania ruchu wolnościowego „Solidarność” do teraźniejszości, aby mogły one nadal służyć jako inspiracja i kompas warto-

ści dla ruchów społecznych. Nie tylko na tle ruchu demokratycznego na Białorusi, który narodził się w 2020 roku, widać, jak ponadczasowe są wartości „Solidarności”.

Przed inauguracją muralu odbyła się polsko-niemiecka debata online, podczas której politolożka Ulrike Ackermann (John Stuart Mill Institute for Freedom Research), Ralf Fücks (Zentrum Liberale Moderne), Agnieszka Romaszewska (Biełsat TV) oraz socjolog Jakub Wygnański (Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”) poddali analizie spuściznę „Solidarności”. Śledzili oni z entuzjazmem wydarzenia sprzed 40 laty i na różne sposoby wspierali „Solidarność”. Dyskusję moderował Mateusz Fałkowski, wicedyrektor Instytutu Pileckiego w Berlinie. Podsumowanie dyskusji: „Wspólnota jako przestrzeń, w której ludzie mają różne poglądy i możliwa jest między nimi debata, była obecna w czasach »Solidarności« i jeszcze dziś jest ważna”.

„Solidarność” była jednak czymś więcej, mianowicie – pierwszym klockiem domina uruchamiającym łańcuch wydarzeń, które doprowadziły ostatecznie do upadku muru. Symboliczny wybór lokalizacji muralu nie jest zatem zaskakujący: znajduje się on na ścianie przy Bernauer Strasse 63-64, 13355 Berlin, na szlaku muru berlińskiego i w pobliżu miejsca jego pamięci. Dzięki sprzyjającej pogodzie wielu gości z Niemiec i Polski mogło wziąć udział w oficjalnym wernisażu 31 sierpnia 2020 roku i na miejscu zapoznać się z dziełem i samym artystą. Ze względu na kombinację kolorów mural przyciąga wzrok wszystkich przechodniów, pozostając widocznym znakiem solidarności mieszkańców Berlina z Polską.

Więcej informacji: <http://www.solidarnosc4all.eu/>

Koordinacja: Karolina Fuhrmann

FWPN wsparła
w 2020 roku
86 projektów
kulturalnych
w łącznej kwocie
2 308 464 zł.

Pełna
lista projektów
dofinansowanych
w 2020 roku przez FWP
jest dostępna w internecie
na naszej stronie
www.fwbn.org.pl

Spółeczeństwo, gospodarka, środowisko

56 Ogrody Polsko-Niemieckie w parku Skaryszewskim w Warszawie

63 Barometr Polska – Niemcy 2020

65 „Koło Dyskusyjne Polska”
Niemieckiego Towarzystwa
Polityki Zagranicznej i FWPN

68 Linia projektowa
„Klima(t) 2.0 – online solutions for future”

69 Debaty w ramach cyklu Forum
Dialogu+ im. A. Godlewskiego
w 2020 roku

71 Forum Ekonomiczne 2020

74 Minsk Forum XVIII
„Białoruś w czasach
przełomu”

Ogrody Polsko-Niemieckie w parku Skaryszewskim w Warszawie

Ambasada Niemiec w Warszawie i miasto stołeczne Warszawa rewitalizują wspólnie z polskimi i niemieckimi partnerami obszar zieleni w parku Skaryszewskim im. Ignacego Jana Paderewskiego. Między północnym brzegiem Jeziorka Kamionkowskiego a al. Emila Wedla na Pradze-Południe zostały założone Ogrody Polsko-Niemieckie. Dzięki przestrzennemu połączeniu kultur ogrodowych Polski i Niemiec powstał w tym miejscu symbol przyjaźni polsko-niemieckiej, który stał się trwałym elementem warszawskiego krajobrazu parkowego. Inicjatywa zrodziła się w 2016 roku, w którym obchodzono 25. rocznicę podpisania polsko-niemieckiego Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Oprócz Niemiecko-Francuskiego Ogrodu w Saarbrücken (1960) oraz Niemiecko-Amerykańskiego Ogrodu Przyjaźni w Waszyngtonie (1983) Ogrody Polsko-Niemieckie w Warszawie są trzecim na świecie projektem ogrodu przyjaźni realizowanym z udziałem Niemiec, łączącym narody. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej kieruje przedsięwzięciem i pozyskane od partnerów środki inwestuje w projekt rewitalizacji.

Rewitalizacja w 2020 roku

Ponad 20 mecenasów, partnerów i przyjaciół Ogrodów Polsko-Niemieckich z firm partnerskich i indywidualnych darczyńców udało się zgromadzić przy wyjątkowo niezłej pogodzie 3 lutego 2020 roku podczas wspólnej prezentacji najnowszego wejścia do Ogrodów od strony ul. Międzynarodowej. Znajdują się tu obszerny plac wejściowy, ławka umożliwiająca odpoczynek, stojaki na rowery. Dzięki patronom zasadzono również dwa nowe drzewa (jarząb Arnolda 'Golden Wonder'). Gości w Ogrodach powitała zastępczyni burmistrza dzielnicy Praga-Południe Izabela Szostak-Smith. „Widać pierwsze oznaki wiosny, jest to jednak niepokojący objaw zmian klimatu.

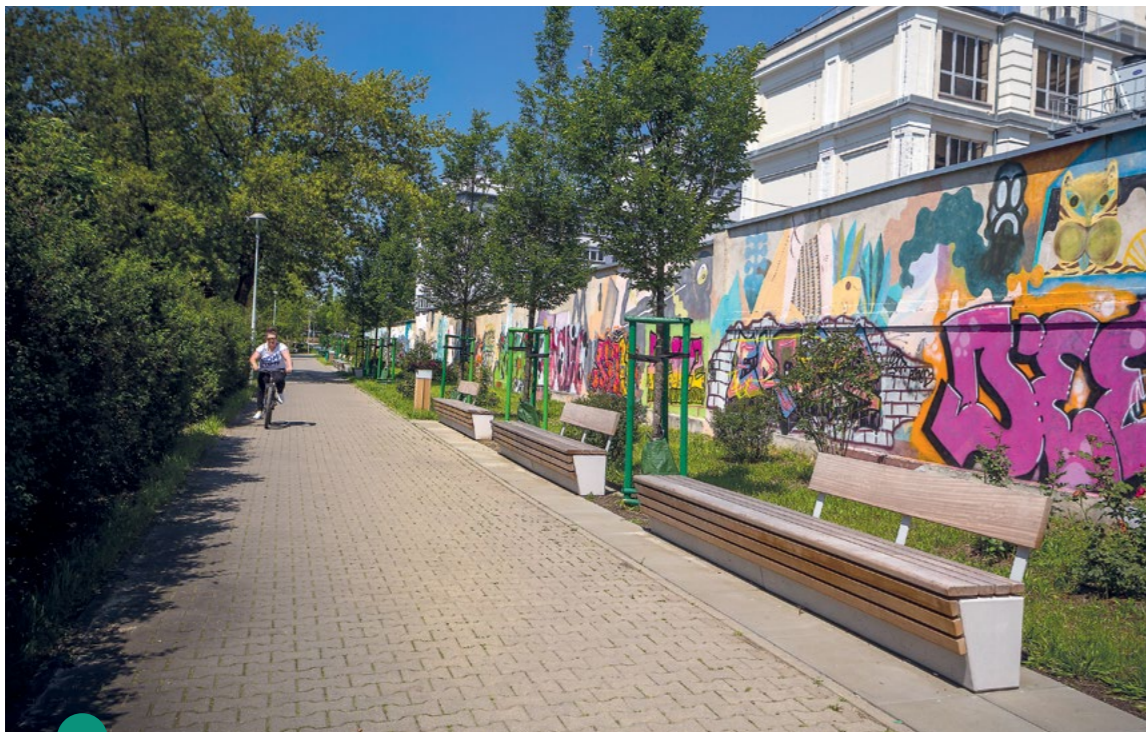

Przedstawiciele partnerów strategicznych projektu. Od lewej: Joanna Janecka, Ambasada Niemiec, Agnieszka Ozubko, Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Cornelius Ochmann, FWPN, Silja Waibel Ambasada Niemiec. Fot. Adam Burakowski

Tym bardziej istotne są takie inicjatywy jak Ogrody Polsko-Niemieckie” – podkreśliła. Podziękowała partnerom za wspólny wysiłek na rzecz poprawy tej niepokojącej sytuacji. W spotkaniu wzięło także udział ambasador Niemiec w Warszawie Rolf Nickel. „Ogrody Polsko-Niemieckie mają jedną przewagę nad innymi projektami: trwałą widoczność naszej przyjaźni i sąsiedztwa w przestrzeni publicznej - w tym także dla obywateli nieporuszających się na co dzień w profesjonalnym kontekście polsko-niemieckim. Ogrody stanowią także fascynujący przykład partnerstwa publiczno-prywatnego, w którym niemieckie i polskie

firmy, sponsorzy prywatni, fundacje, stowarzyszenia, dzielnica Praga-Południe i inne instytucje publiczne współpracują intensywnie i bez jakichkolwiek obaw” – zaznaczył.

Pod koniec kwietnia w alei Wedla na odcinku od al. Zielenieckiej do ul. Lubelskiej zainstalowano sześć nowych ławek i jedno siedzisko. Teren wyposażono również w spójne elementy małej architektury. Ławki znajdują się w dwóch wnękach długości 16 metrów, po trzy obok siebie. Ławki mają 4 metry długości, a oparcie umieszczono na połowie długości. Nie mają podłokietników, żeby nie zaburzać ciągu komunikacyjnego i nowoczes-

Fot. Tomasz Ciesielski

Nowe ławki w alei Wedla.

snego wyglądu. Między ławkami będzie można ustawić wózek dziecięcy, inwalidzki, rower czy hulajnogę. Znajdziemy tu także jedną krótką ławkę o długości 1,2 metra z oparciem na całej długości. Jest ona ustawiona w cieniu na wysokości teatru plenerowego na drugim wypłaszczeniu między aleją Wedla a promenadą nad Jeziorkiem Kamionkowskim. „Drewno pochodzi z certyfikowanych plantacji i jest pozostawione w naturalnej formie bez malowania lakierem, jedynie olejowane. Dlatego też ławki będą nabierać z czasem szarej patyny, dając tylko spokojne tło dla zieleni danego Ogrodu i nie drażniąc jaskrawym kolorem” – z newslettera Izabeli Małachowskiej-Coqui z pracowni Coqui Malachowska Coqui Städtebau Landschaftsarchitektur przygotowanego dla Ogrodów Polsko-Niemieckich. Ławki można obejrzeć również na stronie producenta – firmy Puczyński: <https://www.puczynski.pl/pce/911/aleja-wedla-etap-ii>

W kwietniu i maju 2020 roku miała miejsce druga część IV etapu rewitalizacji, realizowana przez firmę Studio-Ogród Ewa Mikulska. Przed apartamentowcem Sonata od strony Jeziorka Kamionkowskiego posadzono historyczne odmiany jabłoni, a także utworzono łąkę kwietną. „Również owady i ptaki mają czuć się dobrze w Ogrodach, dlatego zakładamy łąkę z rodzimych gatunków ziołorośli i traw, które są pożytkiem dla zwierząt. Już niebawem znajdziecie na niej chabry, dziewanny i maki. W tym roku posadzimy na łące drzewa jabłoniowe starych, ginących już odmian. Takie drzewa wielu przyjaciół Ogródów pamięta z czasów dzieciństwa z wakacji na wsi. Ulubione jabłko królowej Marysienki to była kosztła. To nowo posadzone drzewo osiągnie w Ogrodach ponad 10 metrów wysokości!” – z newslettera Ogrodów Polsko-Niemieckich. W Ambasadzie Niemiec od lipca do sierpnia 2020 roku pokazywano wystawę „Ogrody Polsko-Nie-

Nowo posadzona łąka kwietna w alei Wedla.

mieckie oczami artystów”, realizowaną przez kuratorkę Barbarę Czechmeszyńską-Skowron z Fundacji Pokolenia Pokoleniom. Prace zaprezentowali malarze i malarki z Polski i Niemiec: Asgar Bozorgi (DE), Bogusław Fleck (DE), Greta Grabowska (PL), Irena Imańska (DE), Misia Konopka (PL), Teresa Muracka (PL), Katarzyna Skoczyńska (DE), Witold Stypa (DE), Marcin Zalewski (PL). Wystawę można obejrzeć online na stronie <https://artspaces.kunstmatrix.com/de/exhibition/1432190/ogrody-polsko-niemieckie-oczami-artyst%C3%B3wdeutsch-polnische-g%C3%A4rten-in-den-auge-der>. Wirtualna wystawa została zrealizowana w ramach linii projektowej „Klima(t) 2.0 – online solutions for future”, finansowanej ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec w ramach programu „Deutsch-Polnische Bürgerenergie fürs Klima”.

Wernisaż wystawy „Ogrody Polsko-Niemieckie oczami artystów” w Ambasadzie Niemiec. Na zdjęciu: Barbara Czechmeszyńska-Skowron, Fundacja Pokolenia Pokoleniom, i Cornelius Ochmann, FWPN. Fot. Magda Przedmojska

Fot. Tomasz Ciesielski

Zaproszenie na jedno z wydarzeń cyklu warsztatów.
Grafika: Łukasz Kamieniak

Z uwagi na epidemię COVID-19 Fundacja zrealizowała cykl warsztatów online dla dzieci i dorosłych. W ramach tego projektu odbyły się:

- 2.06.2020 DOROŚLI – „Łąka w donicy i ogrodzie”
- 7.07.2020 DZIECI – „Nanołączka w donicze”
- 4.08.2020 DZIECI – „Domki dla murarek z trzciny”
- 15.09.2020 DOROŚLI – „Zbieranie nasion”
- 29.09.2020 DZIECI – „Co to jest śmieć?”
- 7, 14, 21 i 28.10.2020 DZIECI – „Akademia Ekologiczna online” – cztery spotkania
- 16, 23, 30.10.2020 DZIECI I DOROŚLI – „Shinrin-yoku – dobroczynne kąpiele leśne”

Warsztaty były finansowane ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec w ramach programu „Deutsch-Polnische Bürgerenergie fürs Klima”.

Pięć nowych drzew zostało objętych patronatami mecenasów, znamienitych prywatnych darczyńców Ogrodów Polsko-Niemieckich. W sobotę 26 września 2020 roku swoje drzewa posadzili: Markus i Anna Baltzerowie (jarząb na wejściu od ul. Międzynarodowej), Małgorzata Bojańczyk z rodziną (jarząb na wejściu od ul. Międzynarodowej),

Anna Chojnacka (jabłoń ozdobna przy Ogrodzie do Nieba), Jolanta Pietrykowski z Neuss (wiśnia piłkowana przy Ogrodzie do Nieba). Dodatkowo mecenat nad modrzewiem europejskim, posadzone w wcześniejszym etapie rewitalizacji przy al. Zielenieckiej, objęły Ewa i Hanna Żarnowieckie. Modrzew został podlany przez mecenaski.

W dalszej części wydarzenia mecenasi wraz z architektką krajobrazu i autorką koncepcji Ogrodów Izabelą Małachowską-Coqui obejrzyli nowo założoną łąkę kwiatną przy apartamentowcu przy ul. Grochowskiej. Posadzone polskie i niemieckie odmiany to: kosztela (XVII w.) – ulubione jabłko królowej Marysienki. Jej owoce dojrzewają w październiku, ale mogą być przechowywane do grudnia. Nazwę „kosztela” nadał prawdopodobnie król Jan III Sobieski, ponieważ po zbiorach okazało się, że owoców jest „kosz tylko”. Kosztela osiągnie w Ogrodach ponad 10 metrów wysokości; ananas berzeńcki (II poł. XIX w.) to odmiana odnaleziona przez prof. Hrebnickiego w Berżenikach koło Dukaszt (obecnie Litwa). Owoce tej jabłoni gotowe są do zbioru i spożycia już w sierpniu; landsberska (ok. 1850 roku, Landsberg/Gorzów Wlk.) to jesienna odmiana o soczystych i aromatycznych owocach nadająca

Sadzenie cebulek w rabacie w Ogrodzie Barw Narodowych podczas wolontariatu pracowników.
Fot. Adam Burakowski

się do zbioru we wrześniu; grochówka wielka (ok. 1750 roku) to pierwsza z zimowych odmian niemieckich o owocach deserowych, doskonałych na przetwory. Zebrane w końcu października są dobre do spożycia w styczniu, a przechowywać można je do czerwca. Dawniej gromadzono je w kopcach jak ziemniaki. Owoce jabłoni żeleźniak (ok. 1600 roku, Bawaria) nadają się na przetwory (soki, wina), a wiosną jako owoc deserowy. W dawnych czasach dodawano je do kwaszenia kapusty. Zbiór odbywa się w październiku, a przydatności do spożycia owoce nabierają od stycznia.

W tej chwili w Ogrodach Polsko-Niemieckich posadzone są 24 drzewa, które mają swoich mecenasów. Należą do nich: prezydent Niemiec Frank Walter Steinmeier, Anna i Markus Baltzerowie, Małgorzata Bojańczyk z rodziną, Anna Chojnacka, rodzina Jäger Linn (Warschau/Washington D.C.),

Sadzenie jarzębów przy ul. Międzynarodowej. Od lewej: rodzina Bojańczyków, Markus Baltzer.
Fot. Adam Burakowski

Sebastian i Fabian Kern, Lions Clubs International – Kluby Lions z Warszawy, Fried-Hansel Nielsen, dr Bodo Nolte, współpracownik Ambasady Niemiec w Warszawie, rodzina Ordonów, Jolanta Pietrykowski z Neuss, Iwona i Matthias Renzowie,

Zaproszenie na warsztat o wodzie.
Grafika: Łukasz Kamieniak

Stefan i Kola, Holger Stoltenberg-Lerche, Hermann Graf von Pückler i Elke Gräfin von Pückler (pałac Branitz), Małgorzata Ławrowska i dr Johannes von Thadden, Till Warwas (YPIN), Mariola Zmijewski, (Meerbusch & Olaf Stoltenberg-Lerche, Neuss), Ewa i Hanna Żarnowieckie, Olga Żmijewska (Idzbark), Kościół ewangelicko-augsburski (Luterański) w Polsce, Evangelische Kirche in Hessen und Nassau, Evangelische Kirche von Westfalen, Garden Club of Bavaria.

26 września do mecenasów dołączyła grupa wolontariuszek i wolontariuszy z firm partnerskich, którzy wzięli udział w dorocznych pracach porządkowych. To już dziewiąty wolontariat Ogrodów Polsko-Niemieckich. W imieniu prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego zgromadzonych powitała Justyna Glusman, koordynatorka ds. zrównoważonego rozwoju i zieleni. Pracę wolontariuszek i wolontariuszy wsparła po raz kolejny Izabela Szostak-Smith, zastępca burmistrza Pragi-Południe, która między innymi zakładała na drzewa siatkę chroniącą je przed bobrami, a także dosadzała cebule na rabacie w Ogrodzie Barw. W małym wolontariacie, którego liczbę uczestników ograniczyliśmy ze względu na pandemię, udział wzięło 25 osób.

18 listopada 2020 roku odbyły się warsztaty pt. „Dlaczego woda pitna jest tak cenna?”. Podczas zajęć dzieci poznały sposoby badania właściwości wody, nauczyły się określać odczyn wody za pomocą pH-metru, przeprowadziły doświadczenie uzdatniania wody pitnej. Partnerami wydarzenia były Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, BayLab – multimedialny salon popularnonaukowy firmy Bayer, oraz Ambasada Niemiec w Warszawie.

17 grudnia FWPN zorganizowała spotkanie poświęcone prezentacji Polsko-Niemieckiej Fali, która powstała dzięki dotacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec. Skąd wziął się pomysł na ten projekt? Jaka filozofia kryje się za naszą Falą? – na te i inne pytania odpowiedziała autorka koncepcji Izabela Małchowska-Coqui.

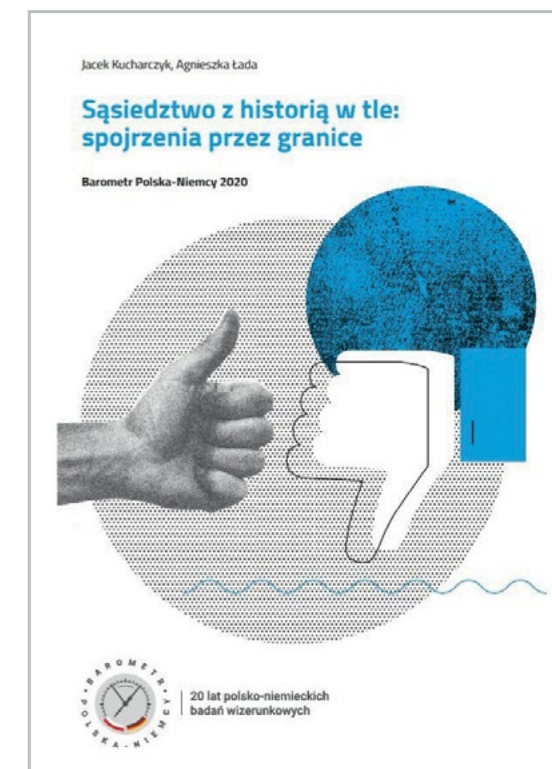
Więcej informacji: <http://ogrody-polsko-niemieckie.pl/>, <https://www.facebook.com/OgrodyGarten/>

Koordynatorka: Magdalena Przedmojska

Barometr Polska – Niemcy 2020

„Barometr Polska – Niemcy” jest projektem badawczym Instytutu Spraw Publicznych, który cyklicznie od 2000 roku gromadzi i publikuje opinie Polaków i Niemców o stanie stosunków polsko-niemieckich i bieżących wyzwaniach. W 2020 roku Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, która wspierała także wybrane wcześniejsze edycje projektu, była ponownie jego partnerem. Jak w każdej edycji badania polscy i niemieccy respondenci odpowiadali na pytania dotyczące oceny stosunków między oboma krajami. Relacje polsko-niemieckie uznaje za dobre 72 proc. Polaków oraz 55 proc. Niemców, a za złe – 14 proc. Polaków i 25 proc. Niemców. Po polskiej stronie nastąpiła więc poprawa, po niemieckiej wahania są niewielkie, a co piąty badany nie ma zdania na ten temat. Badani uznający stan relacji polsko-niemieckich za dobry jako przyczynę wskazują przede wszystkim wspólne interesy gospodarcze, a na drugim miejscu przywołują działania własnego rządu.

Wyniki pokazały również, że prawie jedna trzecia skojarzeń badanych Polaków z Niemcami jest związana z tematyką wojenną. Hasła opisujące Niemcy jako kraj silnej gospodarki i dobrobytu stanowią 14 proc. asocjacji respondentów z Polski, a 7 proc. wiąże się z kulturą, turystyką i języ-

kiem. Tymczasem po niemieckiej stronie właśnie ta grupa skojarzeń z Polską jest najliczniejsza, a te związane z historią wynoszą 7 proc. Po raz pierwszy od początku badań w 2000 roku większy odsetek Niemców deklaruje sympatię do Polaków (55 proc.) niż Polaków do Niemców (42 proc.). Polscy badani częściej niż do tej pory wybierali neutralne odpowiedzi ze środka skali. Po niemieckiej stronie sympatia do Polaków jest

Wśród polskich skojarzeń z Niemcami najliczniejszą grupę stanowią pojęcia związane z historią. Po niemieckiej stronie pada wiele skojarzeń związanych z turystyką i pięknymi krajobrazami.

Najczęstsze polskie skojarzenia ze słowem „Niemcy” w 2020 roku

Najczęstsze niemieckie skojarzenia ze słowem „Polska” w 2020 roku

Źródło: Barometr Polska-Niemcy 2020

obecnie na tym samym poziomie co do Brytyjczyków i wyprzedza sympatię do Amerykanów, Rosjan i Turków. Całościowe wyniki

badania zostały opublikowane i omówione w raporcie pt. „Sąsiedztwo z historią w tle: spojrzenia przez granice”. Główne wnioski płynące z badań zostały zaprezentowane online 3 czerwca 2020 roku.

Raport z badania z serii „Barometr Polska – Niemcy 2020” pt. „Sąsiedztwo z historią w tle: spojrzenia przez granice” dostępny jest na nowej interaktywnej stronie projektu pod adresem: <https://www.barometr-polska-niemcy.pl/> Materiał z badań przeprowadzanych na przestrzeni 20 lat został zebrany w takie kategorie, jak: źródła wiedzy o sąsiednim kraju, skojarzenia z drugim krajem i jego mieszkańcami, obraz kraju sąsiada i własnego, ocena wzajemnych stosunków, problemów w relacjach i pożądaney współpracy, wzajemna ocena polityki europejskiej, wpływ historii na relacje polsko-niemieckie. Narzędzie pozwala szybko znaleźć wyniki badania z danego obszaru tematycznego, roku lub lat – z Polski lub Niemiec – oraz zestawić je ze sobą w postaci wygenerowanych tabel lub wykresów.

Koordinacja ze strony FWPN:
Małgorzata Gmter

„Koło Dyskusyjne Polska” Niemieckiego Towarzystwa Polityki Zagranicznej i Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej

„Koło Dyskusyjne Polska” jest cyklicznym wydarzeniem organizowanym od 2009 roku przez Niemieckie Towarzystwo Polityki Zagranicznej (DGAP) w kooperacji z Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej. Działalność Koła stwarza w Berlinie platformę do konstruktywnej, publicznej i eksperckiej wymiany myśli na aktualne tematy dotyczące relacji polsko-niemieckich i polityki europejskiej. Regularnie odbywające się spotkania są przeznaczone dla decydentów ze świata polityki, mediów, nauki i gospodarki, a także przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w Niemczech. Przewodniczący Rady FWPN. Dyskusje prowadzone w ramach Koła świadczą o rosnącej potrzebie rozmowy i dużym zainteresowaniu krajem sąsiada, dlatego można uznać, że stało się ono w ostatnim czasie ważną przestrzenią między-państwowego dialogu.

W styczniu Koło Dyskusyjne mogło jeszcze się odbyć tradycyjnie – jako spotkanie w pomieszczeniach DGAP w Berlinie.

Podziękowania za ciekawą debatę o geopolitycznych wyzwaniach dla Polski i Niemiec. Od lewej: Adam Traczyk (DGAP), Michał Baranowski (GMF), Markus Meckel i dr Jana Puglierin (ECFR).

Rolf Nickel był gościem hybrydowego formatu „Koła Dyskusyjnego Polska” w październiku 2020 r. Markus Meckel i Karolina Fuhrmann moderowali rozmowę z zasłużonym dyplomatą.

Pierwsze wirtualne spotkanie „Koła Dyskusyjnego Polska” na temat „Polska i Niemcy w czasach koronawirusa” 3 kwietnia 2020 r. Adam Traczyk (DGAP), dr Lars Gutheil (AHK Polen), Markus Meckel i prof. Sebastian Płóciennik (PISM).

Pandemia koronawirusa, rozwój sytuacji politycznej w Polsce i jego wpływ na stosunki dwustronne wyznaczały kierunki dyskusji w ramach cyklu w 2020 roku. Cztery z pięciu spotkań zostały przeniesione do przestrzeni wirtualnej i odbyły się w internecie, a nie jak dotychczas w siedzibie DGAP w Berlinie. Koło Dyskusyjne zebrało się w tradycyjnej formule 9 stycznia 2020 roku podczas debaty „Niemcy i Polska w geopolitycznej rozterce?”. Wychodząc od erozji liberalnego porządku światowego i odradzania się polityki wielkich mocarstw, w której ton nadają USA, Chiny i Rosja, sytuację analizowali Michał Baranowski z German Marshall Fund (dyrektor warszawskiego biura GMF) oraz dr Jana Puglierin, która od początku 2020 roku kieruje berlińskim biurem Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (ECFR). Oboje wskazywali na istniejące w Polsce i Niemczech podobieństwa w ocenie stosunków

transatlantyckich oraz roli NATO jako kotwicy bezpieczeństwa dla UE tak długo, jak unijna polityka bezpieczeństwa pozostaje w sferze planów i propozycji. Po wybuchu pandemii koronawirusa, która w znacznym stopniu sparaliżowała życie publiczne w Polsce i w Niemczech oraz przyczyniła się do dynamicznego rozwoju cyfrowych formatów spotkań, również „Koło Dyskusyjne Polska” spotykało się wirtualnie, co miało także swoje zalety. W pierwszym wydarzeniu online 3 kwietnia udział wzięło aż 65 osób przebywających w różnych miejscach. Zaproszeni goście: prof. Sebastian Płóciennik z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (PISM) i dr Lars Gutheil, dyrektor zarządzający Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej, dyskutowali na temat skutków gospodarczych spowodowanych pandemią w obu krajach. Nagranie z dyskusji można było obejrzeć po jej zakończeniu na

YouTube (ok. 100 wyświetleń). Po przełożeniu wyborów prezydenckich w Polsce na koniec czerwca 26 maja Koło Dyskusyjne skupiło się na prognozach wyborczych i polskiej polityce wewnętrznej. W dyskusji zatytułowanej „Poland’s Presidential Election: A Potential Political Game Changer?” dr Maria Skóra z berlińskiego think tanku Das Progressive Zentrum, politolog prof. Przemysław Żurawski vel Grajewski (Uniwersytet Łódzki) i warszawski korespondent Philipp Fritz („Die Welt”) dokonali – wyjątkowo w języku angielskim – oceny sytuacji. 1 września 2020 roku stanowisko wiceprezesa DGAP objął Rolf Nickel, doświadczony dyplomata, ambasador Niemiec w Polsce w latach 2014–2020. Był gościem na posiedzeniu Koła 5 października. Z uczestnikami podzielił się swoimi doświadczeniami z pracy w Warszawie i opiniami o stanie i przyszłości

stosunków polsko-niemieckich oraz o wspólnych wyzwaniach polityki europejskiej. Wirtualne spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem publiczności. Prawie 90 osób skorzystało z okazji, by zadać wybitnemu ekspertowi pytania odnoszące się także do aktualnych wydarzeń. 9 grudnia odbyło się ostatnie w tym roku spotkanie online „Koła Dyskusyjnego Polska” pod hasłem „Bunt społeczeństwa”. Poświęcone było zderzeniu dwóch światów wartości, jakie obserwujemy w Polsce od czasu masowych protestów wywołanych zaostreniem prawa aborcyjnego. Gośćmi byli szefowa działu politycznego Kultury Liberalnej dr Karolina Wigura oraz dziennikarz Thomas Dudek, którzy już od dawna obserwują i analizują zmiany zachodzące w polskim społeczeństwie.

Koordinacja ze strony FWPN:
Karolina Fuhrmann

Linia projektowa „Klima(t) 2.0 – online solutions for future”

W połowie kwietnia 2020 roku Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej rozpiła konkurs pod hasłem „**Klima(t) 2.0 – online solutions for future**”, który umożliwił dotkniętym kryzysem przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego z Polski i Niemiec realizację projektów z ułatwioną ścieżką finansowania. Jego realizacja zbiegła się w czasie z trwającą pandemią koronawirusa. Wobec konieczności społecznego dystansu i w sytuacji niepewności po obu stronach Odry niezwykle istotne stało się utrzymanie wymiany polsko-niemieckiej przez alternatywne kanały komunikacji. W ramach konkursu wspierane były przede wszystkim cyfrowe formaty współpracy (wideo-konferencje, webinaria itp.), które również w warunkach ograniczeń umożliwiały dialog na temat polityki klimatycznej i zdobywanie wiedzy o palących wyzwaniach współczesności (zmiana klimatu, digitalizacja, przyszłość Europy, granice globalizacji itp.) bez konieczności osobistych spotkań.

Cyfrowy świat sprawdził się jako alternatywna przestrzeń spotkań i dialogu Polaków oraz Niemców w czasie kryzysu. Dofinansowanie w ramach konkursu uzyskało łącznie 21 wspólnych inicjatyw: konferencji, seminariów, warsztatów, koncertów, wystaw i publikacji.

Linia projektowa została sfinansowana ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec w ramach programu „Deutsch-Polnische Bürgerenergie fürs Klima”.

Koordinacja: Aneta Jędrzejczak

Debaty w ramach cyklu Forum Dialog+ im. Andrzeja Godlewskiego w 2020 roku

Forum Dialog+ im. Andrzeja Godlewskiego to cykl debat o najważniejszych wyzwaniach dla Polski w Europie. Patronem wydarzeń jest zmarły w 2019 r. Andrzej Godlewski, jeden z inicjatorów cyklu, dziennikarz, publicysta i wykładowca Uniwersytetu SWPS w Warszawie.

W debatach w ramach Forum biorą udział politycy, wybitni polscy i zagraniczni eksperci reprezentujący różne środowiska i specjalności oraz dziennikarze. Prowadzone z ich udziałem dyskusje w sposób merytoryczny uzupełniają spory na temat funkcjonowania UE w kolejnej dekadzie. Dialog, którego ze względu na polaryzację polityczną bardzo brakuje, jest ukierunkowany na formułowanie propozycji rozwiązań poszczególnych problemów. W 2020 roku odbyło się dziesięć debat, dyskusje skupiały się m.in. wokół europejskiej suwerenności w polityce obronnej, przyszłości NATO i współpracy

transatlantyckiej, europejskiej drogi wyjścia z kryzysu spowodowanego koronawirusem, reformy i odbudowy europejskiej gospodarki po pandemii czy technologicznego wyścigu z Chinami.

Moderatorem debat był Marcin Antosiewicz, dziennikarz, politolog, wykładowca akademicki. Od marca 2020 roku debaty przeniosły się w całości do sieci i były na żywo transmitowane na kanale YouTube – Forum Dialog+ – oraz na Facebooku.

Gośćmi debat w 2020 roku byli m.in.:

- ks. Adam Boniecki, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”,
- Roland Freudenstein, dyrektor programowy Centrum Martensa w Brukseli,
- dr. Lars Gutheil, dyrektor generalny Polsko-Niemieckiej Izby Handlowej w Warszawie,
- Arndt Freytag von Loringhoven, ambasador Republiki Federalnej Niemiec w Polsce,
- Markus Meckel, ostatni minister spraw zagranicznych NRD,
- Barbara Richstein, wiceprzewodnicząca Landtagu i była minister ds. europejskich Brandenburgii,
- dr Justyna Schulz, dyrektorka Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu,
- Tomasz Siemoniak, wiceprzewodniczący PO, były minister obrony narodowej,
- prof. Krzysztof Szczerski, sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP,
- Bartłomiej Wróblewski, poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Partnerami wydarzeń w ramach Forum Dialog+ były Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Ars Republica i Fundacja Konrada Adenauera.

Koordinacja ze strony FWPN:
Małgorzata Gmiter

Forum Ekonomiczne 2020

„Europa po pandemii: Solidarność, Wolność, Wspólnota?”

Po sesji plenarnej „Europa po pandemii: Solidarność, Wolność, Wspólnota?”. Od lewej: Luca Steinmann, Vincenzo Bassi, Swiatłana Cichanouska, Jacek Czaputowicz, Markus Meckel. Fot. Marek Pędziwoł

Forum Ekonomiczne w Karpaczu jest największą w Europie Środkowo-Wschodniej platformą spotkań, gdzie dyskutuje się o bezpieczeństwie, perspektywach rozwoju gospodarczego, współczesnych wyzwaniach i przewyżczeniu kryzysów. W trakcie wydarzenia przedstawiane są także rozwiązania i idee. Międzynarodowy wymiar Forum Ekonomicznego pozwala uczestnikom i publiczności kształtować opinie na podstawie rzeczowej wymiany poglądów.

Forum, które odbyło się w dniach 8–10 września 2020 roku, składało się z blisko 150 wydarzeń, sesji plenarnych, paneli dyskusyjnych i wykładów, warsztatów oraz prezentacji narodowych i regionalnych. Do Karpacza przyjechało około 1600 gości z Polski i zagranicy.

O wspólnocie narodów i wartości, współczesnych wyzwaniach i przewyżczeniu kryzysów związanych z pandemią COVID-19 w czasie sesji

Panel dyskusyjny „Polska-Niemcy. 30 lat dobrego sąsiedztwa i współpracy”.
Od lewej: Cornelius Ochmann, Gerhard Gnauck, Markus Meckel,
Cornelia Pieper, Justyna Schulz, Bartłomiej Wróblewski.
Fot. Marek Pędziwol

plenarnej „Europa po pandemii: Solidarność, Wolność, Wspólnota?” m.in. z liderką białoruskiej opozycji Swiatłaną Cichanouską oraz byłym ministrem spraw zagranicznych prof. Jackiem Czaputowiczem dyskutował Markus Meckel, współprzewodniczący Rady Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Swiatłana Cichanouska podkreślała pokojowy charakter demonstracji na Białorusi i zaapelowała do wszystkich krajów o szanowanie suwerenności jej kraju. W odpowiedzi na to Markus Meckel mówił o silnych więzach między organizacjami obywatelskimi w Europie i apelował o stworzenie struktur dla dialogu z Białorusią w przyszłości.

Podczas Forum Ekonomicznego odbył się również współorganizowany przez FWPN panel dyskusyjny pod tytułem „Polska-Niemcy. 30 lat dobrego sąsiedztwa i współpracy”, poświęcony bilateralnym relacjom polsko-niemieckim i ich roli w zjednoczonej Europie.

Udział w nim wzięli:

- **Gerhard Gnauck** – korespondent polityczny FAZ.NET – Frankfurter Allgemeine Zeitung w Warszawie,
- **Markus Meckel** – współprzewodniczący Rady Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej,
- **Cornelia Pieper** – konsul generalna Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku,

- **Justyna Schulz** – dyrektor Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego,
- **Bartłomiej Wróblewski** – poseł na Sejm RP.

Dyskusję moderował Cornelius Ochmann, dyrektor Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. W ramach Forum Ekonomicznego miała miejsce prezentacja książki Markusa Meckela „Zu wandeln die Zeiten”. Wspomnienia obejmujące okres działalności opozycyjnej w NRD i pokojowych rewolucji w 1989 roku ukazały się dokładnie w 30. rocznicę zjednoczenia Niemiec. Markus Meckel to były minister spraw zagranicznych NRD oraz przewodniczący Rady Federalnej Fundacji Badań nad Dyktaturą SED, współprzewodniczący Rady FWPN.

„Zu wandeln die Zeiten” to przede wszystkim polityczna autobiografia, próba spojrzenia na własną ścieżkę życiową przez kontekst przełomowych wydarzeń politycznych. Książka otwiera wielowątkową debatę o pamięci i wspomnieniach w zjednoczonych Niemczech.

Prezentacja książki na Forum Ekonomicznym w Karpaczu i towarzyszący jej wieczór autorski moderowany przez Corneliusa Ochmanna, dyrektora Fundacji, były okazją do rozmowy o współczesnej historii Niemiec, o stanie stosunków polsko-niemieckich wtedy i teraz oraz roli Polski w procesie zjednoczenia Niemiec.

Oprócz Forum Ekonomicznego odbyło się także wspierane przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej Forum Ekonomiczne Młodych Liderów. Forum to międzynarodowe spotkanie społeczno-ekonomiczne młodych liderów w Europie, które w tym roku odbywało się online pod hasłem „Solidarność młodego lidera – kompetencje jutra”. Sesje networkingowe oraz pane-

Markus Meckel podpisuje swoją autobiografię „Zu wandeln die Zeiten”. Fot. Marek Pędziwol

le dyskusyjne były dla młodych okazją do rozmowy i wymiany poglądów z ekspertami i przedstawicielami rządu.

W wywiadach nagranych w studiu Forum Ekonomicznego Młodych Liderów Markus Meckel, Cornelia Pieper oraz Cornelius Ochmann mówili o wyzwaniach i szansach dla młodych, umiejętności współpracy i kompromisu, a także o osiągnięciach 30 lat współpracy polsko-niemieckiej.

Więcej informacji: www.forumekonomiczne.pl

Koordinacja ze strony FWPN:
Małgorzata Gmitter, Aneta Jędrzejczak

Minsk Forum XVIII

„Białoruś w czasach przelomu”

Zainicjowana w 1997 roku międzynarodowa konferencja Minsk Forum stała się ważną platformą wymiany opinii i poglądów dla przedstawicieli świata polityki, gospodarki i społeczeństwa obywatelskiego z Białorusi i państw sąsiednich. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej od lat zabiega, by zwiększyć obecność i udział polskich ekspertów w tych spotkaniach. Forum stało się od tego czasu istotnym elementem zaangażowania Fundacji w ramach Partnerstwa Wschodniego.

W wyniku sfałszowanych wyborów prezydenckich na Białorusi latem 2020 roku tegoroczna edycja Forum została zdominowana przez kryzys polityczny w kraju oraz pandemię koronawirusa, która przede wszystkim wpłynęła na miejsce i format wydarzenia. Po raz pierwszy konferencja odbyła

się w dniach 2–3 grudnia 2020 roku wyłącznie w formule online i była transmitowana na żywo za pośrednictwem specjalnie utworzonej strony internetowej oraz na YouTube – z tłumaczeniem symultanicznym na język niemiecki, rosyjski/białoruski i angielski. Dzięki temu, mimo niesprzyjających warunków i obostrzeń, udało się włączyć w pojedyncze dyskusje ekspertów z różnych krajów, a także dotrzeć do większego grona odbiorców na całym świecie (około 2,5 tysiąca wyświetleń pierwszego dnia konferencji i 1,5 tysiąca drugiego dnia konferencji na YouTube). Na tegorocznym spotkaniu zabrakło jedynie głosu oficjalnych przedstawicieli władz państwowych z Mińska, którzy nie przyjęli zaproszenia do dialogu. Głównym organizatorem mińskiego Forum było tradycyjnie Towarzystwo Niemiecko-Białoru-

skie, którego kierownictwo w grudniu 2019 roku objął Markus Meckel, współprzewodniczący Rady FWPN. 2 grudnia otworzył on Forum wraz z federalnym ministrem spraw zagranicznych Heiko Maasem, ministrem spraw zagranicznych RP Zbigniewem Rau oraz białoruską kandydatką na prezydenta i liderką opozycji Swiatłaną Cichanouską. We wszystkich wystąpieniach wyrażano nadzieję, że z obecnego kryzysu wyłoni się nowa Białoruś. Następnie Timothy Snyder w ramach wykładu umieścił tenże kryzys w kontekście historycznym. Program dwudniowej konferencji obejmował cztery panele zatytułowane: „Białoruś po czterech miesiącach ruchu protestacyjnego. Drogi wyjścia z politycznego impasu”, „Białoruś i jej sąsiedzi. Perspektywy współpracy”, „Wyzwania i możliwości zrównoważonego modelu gospodarczego” oraz „Beyond Minsk: aktualne zaangażowanie obywatelskie w regionach”, a także dyskusję końcową poświęconą scenariuszom przyszłościowym. W sumie 41 prelegentów i moderatorów wzięło udział w otwartym dialogu: w dyskusji między sobą oraz z wirtualną publicznością konferencji, która mogła zadawać pytania i komentować za pośrednictwem czatu, poruszano także tematy kontrowersyjne i dotyczące przyszłości. FWPN jako partner projektu, oprócz finansowego wsparcia, współtworzyła program wydarzenia, co pozwoliło podkreślić pomostową funkcję Polski jako bezpośredniego sąsiada Białorusi. Poza Corneliussem Ochmannem, który moderował panel na temat roli krajów sąsiadujących z Białorusią w obecnym kryzysie, w konferencji wzięła udział Klara Geywitz, kolejny członek Zarządu Fundacji, przedstawiająca niemiecką perspektywę na temat zaangażowania obywatelskiego w regionach. Poza FWPN do pomysłu realizacji XVIII Minsk Forum przyczynili się także inni współorganiza-

torzy: Fundacja im. Konrada Adenauera, Fundacja im. Friedricha Eberta i Fundacja im. Heinricha Bölla oraz Białoruski Instytut Studiów Strategicznych. Wspólnie udało się zwrócić większą uwagę niemieckiej i polskiej publiczności na sytuację na Białorusi, a także stworzyć cyfrową przestrzeń do dialogu w czasach kryzysu. Projekt został sfinansowany przez Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec.

Pełne nagrania wideo ze wszystkich paneli konferencji, jak również szczegółowa relacja, dostępne są na stronie: www.minskforum.org

Koordinacja ze strony FWPN:
Karolina Fuhrmann

**FWPN wsparła
w 2020 roku
25 projektów w dziedzinie
Społeczeństwo,
gospodarka, środowisko
w łącznej kwocie
648 072 zł.**

**Pełna
lista projektów
dofinansowanych
w 2020 roku przez FWPN
jest dostępna w internecie
na naszej stronie
www.fwpn.org.pl**

Sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego

Dla Rady Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego sprawozdania finansowego Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej (Fundacja) z siedzibą w Warszawie (kod pocztowy: 00-108) przy ulicy Zielnej 37, na które składają się wprowadzenie do rocznego sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2020 roku, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym, rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Naszym zdaniem załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 roku poz. 217, z późniejszymi zmianami) (Ustawa o rachunkowości) i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Fundację przepisami prawa i postanowieniami statutu Fundacji.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z

- ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 roku poz. 1415) (Ustawa o biegłych rewidentach) oraz

- Międzynarodowymi Standardami Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania (KSB) uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 3430/52a/2019 z dnia 21 marca 2019 roku, z późniejszymi zmianami.

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie rocznego sprawozdania finansowego*.

Jesteśmy niezależni od Spółki zgodnie z Międzynarodowym kodeksem etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowymi standardami niezależności) Rady Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (Kodeks IESBA) przyjętym uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 3431/52a/2019 z dnia 25 marca 2019 roku jako zasady etyki zawodowej biegłych rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IESBA. Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy, są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Fundacji za sprawozdanie finansowe

Zarząd Fundacji jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, rocznego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego i przepływów pieniężnych Fundacji zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości, wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, przyjętymi

zasadami (polityką) rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa, a także statutem Fundacji. Zarząd Fundacji jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem. Sporządzając roczne sprawozdanie finansowe, Zarząd Fundacji jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Fundacji do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuowania działalności, z wyjątkiem sytuacji, kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Fundacji, albo zaniechać prowadzenia działalności, albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zgodnie z Ustawą o rachunkowości Zarząd oraz członkowie Rady Fundacji są zobowiązani do zapewnienia, aby roczne sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Fundacji są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Fundacji.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie rocznego sprawozdania finansowego

Naszym celem jest uzyskanie racjonalnej pewności, czy roczne sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem, oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego rocznego sprawozdania finansowego. Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Fundacji ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Fundacji obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia rocznego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające na te ryzyka i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa

jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może być związane ze zмовą, fałszerstwem, celowymi pominięciami, wprowadzeniem w błąd lub obejściem kontroli wewnętrznej;

- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Fundacji;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz racjonalność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Fundacji;
- oceniamy odpowiedniość przyjęcia przez Zarząd Fundacji założenia kontynuacji działalności oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, które mogą podawać w znaczącą wątpliwość zdolność Fundacji do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na związane z tym ujawnienia w rocznym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, zmodyfikowanie naszej opinii. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Fundacja nie będzie kontynuować działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość rocznego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy roczne sprawozdanie finansowe przedstawia będące jego podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Radzie Fundacji informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Marcin Diakonowicz

Biegły Rewident nr 10524

Kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie w imieniu Grant Thornton Frąckowiak Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., Poznań, ul. Abpa Antoniego Baraniaka 88 E, firma audytorska nr 3654 Warszawa, 28 czerwca 2021 roku

Bilans

Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie
według stanu na 31.12.2020 roku

Suma w zł na:

Aktywa		31.12.2020	31.12.2019
A.	Aktywa trwałe	159 433 624,26	129 997 365,05
I	Wartości niematerialne i prawne		
	1. Koszty zakończonych prac rozwojowych		
	2. Wartość firmy		
	3. Inne wartości niematerialne i prawne		
	4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne		
II	Rzeczowe aktywa trwałe	4 001 777,97	4 198 211,53
	1. Środki trwałe	4 001 777,97	4 198 211,53
	a) grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania	110 839,55	114 913,38
	b) budynki, lokale, obiekty inżynierii	3 744 587,51	3 900 800,30
	c) urządzenia techniczne i maszyny	146 350,91	182 497,85
	d) środki transportu	0,00	0,00
	e) inne środki trwałe	0,00	0,00
	2. Środki trwałe w budowie		
	3. Zaliczki na środki trwałe w budowie		
III	Należności długoterminowe		
IV	Inwestycje długoterminowe	154 345 639,70	124 635 360,71
	1. Nieruchomości	47 895 271,60	49 886 483,31
	2. Wartości niematerialne i prawne		
	3. Długoterminowe aktywa finansowe	106 450 368,10	74 748 877,40
	- udziały lub akcje		
	- inne papiery wartościowe	106 450 368,10	74 748 877,40
	- udzielone pożyczki		
	- inne długoterminowe aktywa finansowe		
	4. Inne inwestycje długoterminowe		

Suma w zł na:

Aktywa		31.12.2020	31.12.2019
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 086 206,59	1 163 792,81
	1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
	2. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 086 206,59	1 163 792,81
B.	Aktywa obrotowe	252 629 021,61	283 018 626,89
I	Zapasy	16 747,97	14 308,95
	1. Materiały		
	2. Półprodukty i produkty w toku		
	3. Produkty gotowe		
	4. Towary		
	5. Zaliczki na dostawy	16 747,97	14 308,95
II	Należności krótkoterminowe	259 873,55	390 318,40
	1. Należności od jednostek powiązanych		
	a) z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty:		
	- do 12 miesięcy		
	- powyżej 12 miesięcy		
	b) inne		
	2. Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	a) z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty:		
	- do 12 miesięcy		
	- powyżej 12 miesięcy		
	b) inne		
	3. Należności od pozostałych jednostek	259 873,55	390 318,40
	a) z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty:		
	- do 12 miesięcy	171 186,17	351 701,95
	- powyżej 12 miesięcy	171 186,17	351 701,95
	b) z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	75 839,93	35 498,25
	c) inne	12 847,45	3 118,20
	d) dochodzone w drodze sądowej		

Suma w zł na:

Aktywa		31.12.2020	31.12.2019
III	Inwestycje krótkoterminowe	252 258 648,88	282 512 258,75
	1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	252 258 648,88	282 512 258,75
	a) w jednostkach powiązanych		
	- udziały lub akcje		
	- inne papiery wartościowe		
	- udzielone pożyczki		
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe		
	b) w pozostałych jednostkach	188 140 778,90	221 147 734,54
	- udziały lub akcje		
	- inne papiery wartościowe	35 908 468,44	66 738 476,60
	- udzielone pożyczki		
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	152 232 310,46	154 409 257,94
	c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	64 117 869,98	61 364 524,20
	- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	2 108 516,61	4 456 250,23
	- inne środki pieniężne	62 009 353,37	56 908 273,97
	- inne aktywa pieniężne		
	2. Inne inwestycje krótkoterminowe		
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	93 751,21	101 740,79
C.	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy		
D.	Udziały (akcje) własne		
	AKTYWA RAZEM	412 062 645,87	413 015 991,94

Suma w zł na:

Pasywa		31.12.2020	31.12.2019
A.	Fundusz własny	411 037 910,23	411 675 253,71
I	Fundusz podstawowy	411 674 835,91	411 132 497,39
II	Fundusz z aktualizacji wyceny	417,80	417,80
III	Zysk (strata) netto za rok obrotowy	-637 343,48	542 338,52
B.	Zobowiązania i rezerwy	1 024 735,64	1 340 738,23
I	Rezerwy na zobowiązania	100 000,00	100 000,00
	1. Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
	2. Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne	100 000,00	100 000,00
	- długoterminowe		
	- krótkoterminowe	100 000,00	100 000,00
	3. Pozostałe rezerwy		
	- długoterminowe		
	- krótkoterminowe		
II	Zobowiązania długoterminowe	214 506,37	651 342,98
	1. Wobec jednostek powiązanych		
	2. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	3. Wobec pozostałych jednostek	214 506,37	651 342,98
	a) kredyty i pożyczki		
	b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
	c) inne zobowiązania finansowe		
	d) zobowiązania wekslowe		
	e) inne	214 506,37	651 342,98
III	Zobowiązania krótkoterminowe	679 603,99	557 801,95
	1. Zobowiązania wobec jednostek powiązanych		
	a) z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności:		
	- do 12 miesięcy		
	- powyżej 12 miesięcy		
	b) inne		
	2. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	a) z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności:		
	- do 12 miesięcy		
	- powyżej 12 miesięcy		
	b) inne		

Rachunek zysków i strat

sporządzony za okres 01.01.2020 – 31.12.2020 (wariant kalkulacyjny) w zł

Suma w zł na:

Pasywa	31.12.2020	31.12.2019
3. Wobec pozostałych jednostek	678 394,28	556 592,24
a) kredyty i pożyczki		
b) zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
c) inne zobowiązania finansowe		
d) z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności	200 774,15	208 257,03
- do 12 miesięcy	200 774,15	208 257,03
- powyżej 12 miesięcy		
e) zaliczki otrzymane na dostawy		
f) zobowiązania wekslowe		
g) zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych oraz innych tytułów publicznoprawnych	37 662,16	58 600,91
h) zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	0,00	2 223,88
i) inne zobowiązania	439 957,97	287 510,42
4. Fundusze specjalne	1 209,71	1 209,71
IV Rozliczenia międzyokresowe	30 625,28	31 593,30
1. Ujemna wartość firmy		
2. Inne rozliczenia międzyokresowe	30 625,28	31 593,30
- długoterminowe		
- krótkoterminowe	30 625,28	31 593,30
PASYWA RAZEM	412 062 645,87	413 015 991,94

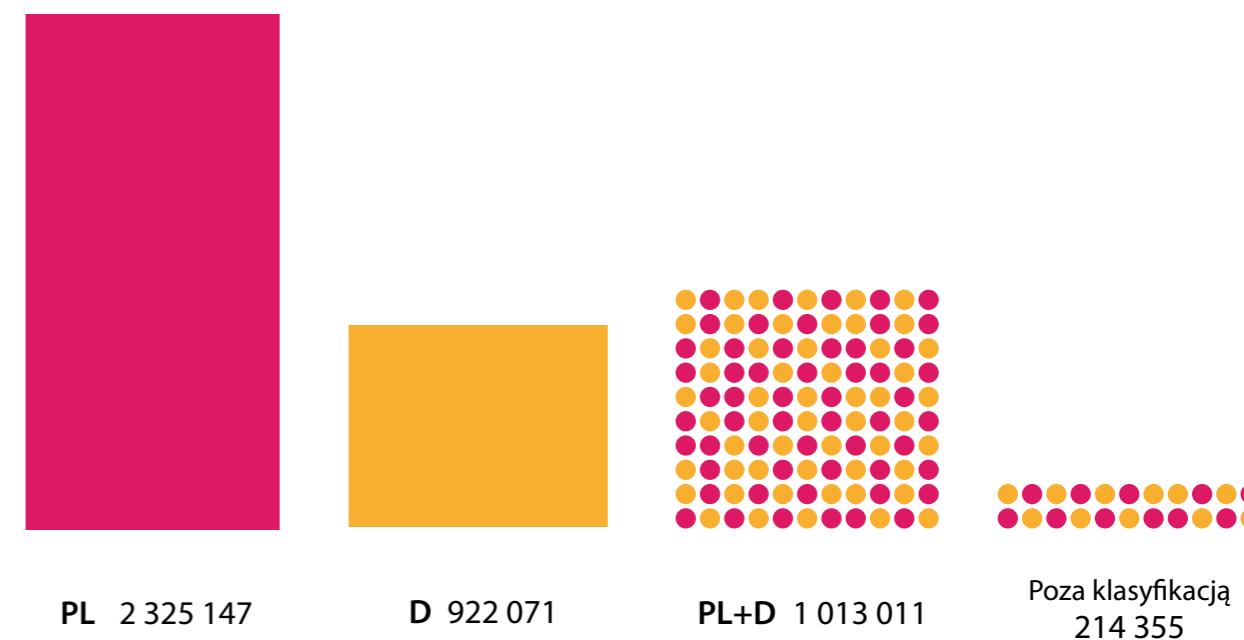
	za rok 2020	za rok 2019
A. Przychody działalności pożytku publicznego	785 953,63	1 263 777,43
I Przychody działalności nieodpłatnej	785 953,63	1 260 151,42
II Przychody działalności odpłatnej		3 626,01
B. Koszty realizacji zadań pożytku publicznego	4 901 059,82	7 243 662,80
I Koszty działalności nieodpłatnej	4 901 059,82	7 189 813,38
II Koszty działalności odpłatnej		53 849,42
C. Wynik finansowy działalności pożytku publicznego (A-B)	-4 115 106,19	-5 979 885,37
D. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4 872 235,10	7 004 456,28
I Przychody netto ze sprzedaży produktów	4 872 235,10	7 004 456,28
E. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	5 002 367,77	5 551 559,53
I Koszt własny sprzedanych produktów	5 002 367,77	5 551 559,53
F. Zysk (Strata) brutto ze sprzedaży (D-E)	-130 132,67	1 452 896,75
G. Koszty ogólnego zarządu	2 302 386,37	2 290 376,07
H. Zysk/strata na działalności statutowej, statutowej działalności pożytku publicznego i gospodarczej (C+F-G)	-6 547 625,23	-6 817 364,69
I. Pozostałe przychody operacyjne	83 786,36	31 565,52
I Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		
II Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III Inne przychody operacyjne	83 786,36	31 565,52
J. Pozostałe koszty operacyjne	429,85	489 678,36
I Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		
II Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III Inne koszty operacyjne	429,85	489 678,36
K. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (H+I-J)	-6 464 268,72	-7 275 477,53
L. Przychody finansowe	5 838 768,91	7 844 458,64
I Dywidendy i udziały w zyskach		
a od jednostek powiązanych, w tym:		
- w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		

b	od jednostek pozostałych, w tym:		
	- w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
II	Odsetki, w tym:	5 774 866,85	5 041 796,58
	od jednostek powiązanych		
III	Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	w jednostkach powiązanych		
IV	Aktualizacja wartości aktywów finansowych	63 902,06	2 802 662,06
V	Inne		
M.	Koszty finansowe	11 843,67	26 642,59
I	Odsetki, w tym:	32,51	177,46
	dla jednostek powiązanych		
II	Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	w jednostkach powiązanych		
III	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
IV	Inne	11 811,16	26 465,13
N.	Zysk (strata) brutto (K+L-M)	-637 343,48	542 338,52
O.	Podatek dochodowy		
P.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)		
R.	Zysk (strata) netto (N-O-P)	-637 343,48	542 338,52

Dotacje przyznane w 2020 roku

A. Dotacje w podziale na kraje realizacji

Miejsce realizacji projektu	Liczba projektów	Przyznano w zł	Udział procentowy przyznanych kwot
Polska	89	2 325 147	51,96%
Niemcy	37	922 071	20,61%
Polska i Niemcy	34	1 013 011	22,64%
Poza klasyfikacją (także poza Polską i Niemcami)	3	214 355	4,79%
Razem	163	4 474 584	100,00%

B. Dotacje na projekty realizowane w Polsce w podziale na województwa

Suma dotacji na projekty realizowane w Polsce – 100%

Miejsce realizacji projektu	Liczba projektów	Przyznano w zł	Udział procentowy
więcej niż jedno województwo	11	371 290	15,97%
dolnośląskie	13	299 696	12,89%
kujawsko-pomorskie	1	15 000	0,65%
lubelskie	0	0	0,00%
lubuskie	2	42 300	1,82%
łódzkie	1	19 000	0,82%
małopolskie	6	195 774	8,42%
mazowieckie	28	831 421	35,76%
opolskie	0	0	0,00%
podkarpackie	0	0	0,00%
podlaskie	0	0	0,00%
pomorskie	5	85 685	3,68%
śląskie	6	117 944	5,07%
świętokrzyskie	0	0	0,00%
warmińsko-mazurskie	5	113 309	4,87%
wielkopolskie	7	153 700	6,61%
zachodniopomorskie	4	80 028	3,44%
Razem Polska	89	2 325 147	100,00%

C. Dotacje na projekty realizowane w Niemczech w podziale na kraje związkowe

Suma dotacji na projekty realizowane w Niemczech – 100%

Region	Liczba projektów	Przyznano w zł	Udział procentowy
Badenia-Wirtembergia	1	44 246	4,80%
Bawaria	2	57 253	6,21%
Berlin	12	264 340	28,67%
Brandenburgia	4	115 484	12,52%
Brema	3	83 766	9,09%
Dolna Saksonia	2	26 796	2,91%
Hamburg	1	30 070	3,26%
Hesja	2	46 479	5,04%
Meklemburgia-Pomorze Przednie	1	8 591	0,93%
Nadrenia Północna-Westfalia	1	6 500	0,70%
Nadrenia-Palatynat	0	0	0,00%
Saara	0	0	0,00%
Saksonia	4	107 253	11,63%
Saksonia-Anhalt	0	0	0,00%
Szlezwik-Holsztyn	0	0	0,00%
Turyngia	1	27 922	3,03%
Niemcy (więcej niż jeden land)	3	103 371	11,21%
Razem Niemcy	37	922 071	100,00%

Rada FWPN Zarząd FWPN

według stanu na 31 grudnia 2020 roku

Rada

Współprzewodniczący

prof. dr hab. Piotr Madajczyk

Historyk i politolog. Od 1990 roku w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie. Obecnie kieruje Zakładem Studiów nad Niemcami, jest redaktorem naczelnym „Rocznika Polsko-Niemieckiego” oraz członkiem kolegium redakcyjnego „Dziejów Najnowszych”. Wykładowca na Uczelni Łazarskiego w Warszawie. W latach 2010–2015 był w Radzie Naukowej Fundacji Flucht, Vertreibung, Versöhnung w Berlinie. Jego zainteresowania badawcze obejmują problematykę mniejszości narodowych w Polsce, stosunków polsko-niemieckich w XX wieku, przymusowych migracji w Europie Środkowo-Wschodniej po 1945 roku, historii najnowszej Polski. Prowadzi odczyty i wykłady w Polsce i w Niemczech, publikuje artykuły naukowe w czasopiśmie. Poza pracą naukową zajmuje się także publicystyką historyczną oraz komentuje aktualne wydarzenia w Niemczech i Austrii (Polskie Radio 24, TOK FM, Program 1 Polskiego Radia i Program 3 Polskiego Radia). Najważniejsze publikacje książkowe to: „Przyłączenie Śląska Opolskiego do Polski 1945–1948” (1996), „Niemcy polscy 1944–1989” (2001), „Polska jako państwo narodowe. Historia i pamięć” (2008, razem z D. Berlińską) i „Czystki etniczne i klasowe w Europie w XX wieku. Szkice do problemu” (2010).

Markus Meckel

Były minister spraw zagranicznych NRD, pastor. Pełni funkcję przewodniczącego Rady Federalnej Fundacji Badań nad Dyktaturą SED, której działalność zainicjował. Jest też członkiem kuratorium Europejskiej Sieci „Pamięć i Solidarność”. Od 12 października 2013 roku do 22 września 2016 roku pełnił funkcję prezydenta Niemieckiego Ludowego Związku Opieki nad Grobami Wojennymi. Zajmuje się europejską polityką zagraniczną i działa na rzecz wspierania demokracji. Studiował teologię w Naumburgu i Berlinie. Od lat 70. zaangażowany w byłej NRD w polityczną działalność opozycyjną. W 1989 roku zainicjował wraz z Martinem Gutzeitem założenie w NRD Socjaldemokratycznej Partii Niemiec (SDP). W 1990 roku pełnił funkcję urzędującego przewodniczącego wschodniej SPD. Po wolnych wyborach w 1990 roku był członkiem Izby Ludowej NRD i ministrem spraw zagranicznych NRD. W latach 1990–2009 poseł do Bundestagu, a od 1994 do 2009 roku przewodniczący Niemiecko-Polskiej Grupy Parlamentarnej Bundestagu. Pełnił funkcję zastępcy rzecznika ds. polityki zagranicznej frakcji SPD. W latach 1998–2006 był przewodniczącym delegacji niemieckiej w Zgromadzeniu Parlamentarnym NATO, a od 2000 do 2002 roku wiceprezydentem Zgromadzenia Parlamentarnego NATO.

Członkowie

prof. dr hab. Eugeniusz Cezary Król

Historyk i politolog, profesor zwyczajny nauk humanistycznych. W 1969 roku ukończył studia historyczne na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie w 1976 roku doktoryzował się na podstawie pracy „Okupant niemiecki wobec szkolnictwa polskiego na terenie Generalnej Guberni w okresie drugiej wojny światowej (1939–1944)”. Na przełomie lat 70. i 80. XX wieku współpracował z Niezależną Oficyną Wydawniczą. Od 1993 do 2016 roku był pracownikiem naukowo-badawczym Instytutu Studiów Politycznych PAN, gdzie w 1999 roku habilitował się na podstawie pracy „Propaganda i indoktrynacja narodowego socjalizmu w Niemczech 1919–1945”. W 2007 roku otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych. W latach 1999–2000 jako profesor gościnny wykładał na Uniwersytecie Johanna Gutenberga w Moguncji. W latach 2002–2006 był dyrektorem Stacji Naukowej PAN w Berlinie, a od 2012 do 2016 roku pełnił funkcję dyrektora Instytutu Studiów Politycznych PAN. W latach 2002–2015 był także wykładowcą w Collegium Civitas w Warszawie. W latach 2016–2019 był profesorem i nauczycielem akademickim na Wydziale Zarządzania Kulturą Wizualną Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Za książkę „Propaganda i indoktrynacja narodowego socjalizmu w Niemczech 1919–1945” otrzymał nagrodę KLIO (Warszawa 1999) i Nagrodę im. Jana Długosza (Kraków 2000), za publikację „Polska i Polacy w propagandzie narodowego socjalizmu w Niemczech 1919–1945” – nagrodę KLIO (Warszawa 2006) i Nagrodę im. Joachima Lelewela (Warszawa 2008). Jest także tłumaczem i edytorem polskiego wyboru „Dzienników” Josepha Goebbelsa (tom 1–3, wyd. 2013–2014) oraz krytycznej edycji w języku polskim „Mein Kampf” Adolfa Hitlera (2020).

prof. dr hab. Grzegorz Kucharczyk

Profesor nauk humanistycznych, pracownik Instytutu Historii PAN (w latach 2005–2016 kierownik Pracowni Historii Niemiec i Stosunków Polsko-Niemieckich IH PAN w Poznaniu) oraz Akademii

im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim. Członek Rady Instytutu Zachodniego w Poznaniu.

Autor kilkudziesięciu monografii naukowych poświęconych historii Prus i Niemiec w XIX i XX wieku, dziejom stosunków polsko-niemieckich oraz historii myśli politycznej. Zajmuje się również historią XX-wiecznych ludobójstw. Napisał m.in.: „Prusy, Rosja i kwestia polska w myśli politycznej Constantina Frantza 1817–1891” (Warszawa 1999), „Cenzura pruska w Wielkopolsce w okresie zaborów” (Poznań 2001), „Pierwszy Holocaust XX wieku” (Warszawa 2004), „Niemcy i racja stanu. Myśl polityczna Jacques’a Bainville’a” (Warszawa 2005), „Hohenzollernowie” (Poznań 2016). Publikował np. na łamach „Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung” i „Jahrbuch für die Geschichte Mittel- und Ostdeutschlands”. Jest współautorem i redaktorem wielotomowej „Historii Prus” powstałej w IH PAN.

Cornelia Pieper

Polityczka, dyplomatką, od 1982 roku studiowała lingwistykę stosowaną na uniwersytetach w Lipsku i w Warszawie, dyplomowana tłumaczka języków polskiego i rosyjskiego, od 1990 roku czynna w polityce na poziomie kraju związkowego i federacji. W latach 2001–2005 sekretarz generalna FDP. W latach 1998–2013 posłanka do Bundestagu z ramienia frakcji FDP, wiceprzewodnicząca Komisji Oświaty, Badań i Szacowania Konsekwencji Rozwoju Technologii, rzeczniczka frakcji FDP ds. polityki badań naukowych. W latach 2009–2013 sekretarz stanu w niemieckim Ministerstwie Spraw Zagranicznych i koordynatorka rządu federalnego ds. międzyspółecznych relacji polsko-niemieckich. Od sierpnia 2014 roku konsul generalna Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku. Wyróżniona w 2010 roku tytułem doktora h.c. Uniwersytetu Dokkyo w Japonii i w 2011 roku tytułem profesora h.c. Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Barbara Richstein

Polityczka, posłanka do Landtagu Brandenburgii. W 1983 roku zdała maturę w Tel Awiwie, w latach

1984–1990 studiowała prawo na Uniwersytecie w Bonn, w latach 1991–1993 pracowała na rynku nieruchomości, w latach 1993–1995 odbyła staż aplikancki w sądzie w Berlinie. W latach 1995–1997 referentka w biurze zarządu Gminy Żydowskiej w Berlinie, od 1997 roku adwokat. Od września 1999 roku posłanka do Landtagu Brandenburgii z CDU. W latach 2002–2004 minister sprawiedliwości i spraw europejskich w rządzie Brandenburgii. W latach 2004–2007 zastępczyni przewodniczącego frakcji CDU w Landtagu Brandenburgii. W latach 2004–2009 rzeczniczka ds. polityki europejskiej frakcji CDU w Landtagu Brandenburgii. Od października 2009 do listopada 2011 roku rzeczniczka frakcji CDU ds. europejskich i polityki medialnej, od listopada 2009 do października 2014 roku przewodnicząca Komisji Europejskiej Landtagu Brandenburgii. Od listopada 2010 do lutego 2015 roku członkini Rady w Rozgłośni Berlin-Brandenburg. Od listopada 2011 do października 2014 roku rzeczniczka frakcji CDU w Landtagu Brandenburgii ds. Europy, mediów i polityki sportu. Od listopada 2014 do grudnia 2015 roku rzeczniczka frakcji CDU ds. polityki komunalnej. Od grudnia 2015 do września 2019 roku wiceprzewodnicząca frakcji CDU w Landtagu Brandenburgii i rzeczniczka ds. Europy, migracji i integracji. Od 2018 roku prezeska brandenburskiego Związku Lekkiej Atletyki. 25 września 2019 roku wybrana na wiceprzewodniczącą Landtagu Brandenburgii.

Manuel Sarrazin

Skończył studia z historii, studiów wschodnioeuropejskich i prawa – najpierw na Uniwersytecie w Bremie, później w Hamburgu. Od roku 1998 roku należy do partii Bündnis 90/Die Grünen Hamburg, w latach 2011–2015 zastępca przewodniczącego landu tej partii. Od 2008 roku poseł do Bundestagu. W latach 2014–2018 członek zarządu w Europäische Bewegung Deutschland e.V. Od 2018 wiceprezes Europäische Bewegung Deutschland e.V. oraz przewodniczący polsko-niemieckiej grupy parlamentarnej w niemieckim Bundestagu.

Janusz Styczek

Urodził się i wychował w Warszawie. Absolwent Szkoły Głównej Handlowej na kierunku ekonomia oraz Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku politologia. Studiował również w Akademii Dyplomatycznej w Wiedniu. W listopadzie 2014 roku objął stanowisko radcy ministra oraz zastępcy ambasadora RP w Berlinie. Wcześniej sprawował funkcję zastępcy dyrektora Departamentu Polityki Europejskiej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, gdzie rozpoczął karierę w roku 1991. Oprócz wykonywania działalności koncentrującej się na Europie Zachodniej w warszawskiej siedzibie resortu jako naczelnik wydziału krajów niemieckojęzycznych, pracował również w Kolonii. W latach 2007–2008 szef wydziału ekonomicznego w Ambasadzie RP w Paryżu, gdzie następnie do 2012 roku zajmował stanowisko radcy ministra i zastępcy szefa placówki.

Wiesław Wawrzyniak

Socjolog, dziennikarz. W latach 1968–1972 studiował socjologię na Uniwersytecie Warszawskim, a od 1974 do 1977 roku na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie Zachodnim. W latach 1977–1978 studiował sowietologię na Carleton University w Ottawie. Od 1978 redaktor Radia Wolna Europa w Monachium do zamknięcia rozgłośni w 1994 roku. Komentator spraw krajowych i międzynarodowych, szczególnie stosunków polsko-niemieckich w audycji „Fakty, wydarzenia, opinie”. W 1991 roku korespondent wojenny w Słowenii, Chorwacji i Serbii. W latach 1987–1988 asystent (managing editor) dyrektora RWE Marka Łatyńskiego. W 1982 roku nagrodzony przez dyrekcję Radia Free Europe/Radio Liberty za audycję „Pomost – telefon do kraju” przełamującą blokadę informacyjną Polski po wprowadzeniu stanu wojennego, co „podniosło prestiż RFE/RL za granicą”. W latach 1998–2005 korespondent polskiej sekcji BBC World Service w Niemczech. Od 2006 do 2009 roku komentator polityczny Polskiego Radia w Berlinie. Współpracownik m.in. „Głosu Ameryki”, TVP, „Rzeczpospolitej”,

Deutsche Welle World TV, „Newsweek Polska”, „Newsweek International”.
Odnaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za zasługi dla demokracji Polski.

Zarząd

Współprzewodniczący

prof. dr hab. Dariusz Makieła

Urodzony 2 kwietnia 1957 roku w Świeciu nad Wisłą. Absolwent filologii polskiej (1980) oraz prawa (1984) na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 1981–1982 odbywał służbę wojskową. Od 1983 roku zatrudniony na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1991 roku obronił doktorat. W latach 2002–2013 pracował na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W 2013 roku habilitował się na tej uczelni. Od 2013 roku profesor nadzwyczajny w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Warszawie, kierownik Katedry Powszechnej Historii Ustroju i Prawa oraz Doktryn Polityczno-Prawnych na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie (obecnie Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie). W swojej działalności naukowej zajmuje się dziejami ustroju i prawa w Polsce i Europie, w tym historią Niemiec oraz stosunków polsko-niemieckich. Przebywał na stypendiach w Szwecji (1987), Austrii (1987), Niemczech (1986, 1988, 1989, 2003, 2004, 2005), między innymi w Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte we Frankfurcie nad Menem (2003, 2005), Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel (1989, 2004). Autor trzech monografii, podręcznika akademickiego, ponad stu artykułów publikowanych w Polsce i za granicą.

dr Johannes von Thadden

Członek zarządu europejskiego koncernu kosmicznego Airbus DS. Od lat zaangażowany we współpracę polsko-niemiecką, zasiada m.in. w Federalnym Zarządzie Towarzystw Polsko-Niemieckich. Studiował ekonomię, historię i nauki polityczne, tematem jego pracy doktorskiej był rozwój polityczny i gospodarczy Polski w latach 1945–1980. Od 1981 do 1982 roku przebywał dzięki stypendium Fulbrighta na Uniwersytecie w Seattle. Po powrocie do Niemiec był pracownikiem naukowym na Uniwersytecie Kraju Saary. Od 1984 roku pracował w Niemieckiej Izbie Przemysłu i Handlu (DIHK), w tym jako osobisty referent dyrektora generalnego, a także jako kierownik biura dyrektora i prezesa tej instytucji. W latach 2004–2007 był dyrektorem zarządzającym CDU. W 2011 roku opublikował powieść historyczną „Greif und Kreuz” („Gryf i krzyż”) o polsko-niemieckiej chrystianizacji Pomorza w XII wieku.

Członkowie

Klara Geywitz

Dyplomowana politolożka, wiceprzewodnicząca SPD. Należy do Towarzystwa Polsko-Niemieckiego Brandenburgii. Ukończyła studia politologiczne na Uniwersytecie w Poczdamie. W latach 2002–2004 była referentką w związku krajowym SPD w Brandenburgii. Od 1994 roku jest członkiem partii SPD. W latach 1998–2013 i od maja do października 2014 była członkiem zgromadzenia radnych miejskich Poczdamu. W latach 2008–2013 wiceprzewodnicząca związku krajowego SPD w Brandenburgii, a od 2013 do 1 listopada 2017 roku sekretarz generalna związku krajowego SPD w Brandenburgii. W latach 2004–2019 deputowana do Landtagu Brandenburgii. W latach 2004–2009 była wiceprzewodniczącą frakcji SPD w Landtagu, przewodniczącą grupy roboczej ds. nauki i oświaty. W latach 2009–2010 parlamentarna sekretarz

generalna frakcji SPD w Landtagu. Od marca 2013 do października 2014 roku przewodnicząca Komisji Specjalnej ds. Portu Lotniczego Berlin-Brandenburg. W latach 2014-2019 była rzeczniczką ds. polityki finansowej frakcji SPD w Landtagu oraz członkiem komisji budżetowej i finansów. 8 grudnia 2017 roku podczas zjazdu federalnego SPD została wybrana na członka zarządu partii, a 6 grudnia 2019 roku na wiceprzewodniczącą SPD.

Cornelius Ochmann

Dyrektor zarządzający, specjalista ds. polityki europejskiej, relacji UE – Rosja oraz Polski, Ukrainy, Białorusi. Studiował na uniwersytetach w Moguncji i we Wrocławiu. Przebywał na stypendiach badawczych w Moskwie i Jerozolimie (Hebrew University). W latach 1994–2013 pracował w Fundacji Bertelsmanna, gdzie był m.in. odpowiedzialny za projekt International Bertelsmann Forum (IBF). Współpracował także z Bankiem Światowym i europejskimi instytucjami w ramach relacji z krajami Europy Wschodniej. Z uwagi na raporty przygotowywane w Fundacji Bertelsmanna ma doświadczenie w polityce międzynarodowej. Publikował w Polsce w „Nowej Europie Wschodniej”, jest członkiem redakcji w „New Eastern Europe”.

dr Krzysztof Rak

Dyrektor zarządzający, historyk filozofii, tłumacz, publicysta, ekspert w dziedzinie stosunków międzynarodowych. Absolwent filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. Przez kilka lat był asystentem na Wydziale Filozofii filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku (obecnie Uniwersytet w Białymstoku). W latach 90. pracował jako urzędnik w Kancelarii Prezydenta, Ministerstwie

Spraw Zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, gdzie zajmował się problematyką międzynarodową (stosunki polsko-niemieckie, polityka europejska). Później został rzecznikiem prasowym Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych. W latach 2006–2008 był członkiem zarządu FWP. W latach 2007–2009 pracował w TVP, najpierw jako szef redakcji zagranicznej Agencji Informacji TVP, a potem jako szef „Wiadomości”. Od drugiej połowy lat 90. prowadził działalność publicystyczną (tematyka międzynarodowa) przede wszystkim w „Życiu” i „Wprost”. Ponadto publikował w „Gazecie Wyborczej”, „Gazecie Polskiej”, „Naszem Dzienniku”, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, „Die Welt”, „Handelsblatt”, „Sarmatian Review”. Obecnie współpracuje z „Rzeczpospolitą” i „Nową Konfederacją”.

Aleksandra Rybińska

Politolożka. Absolwentka Instytutu Nauk Politycznych w Paryżu (Sciences-Po). Publicystka portalu wPolityce.pl, telewizji wPolsce.pl i tygodnika „Sieci”, ekspertka think tanku The Warsaw Institute, członek zarządu Fundacji Macieja Rybińskiego i zarządu głównego Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich (SDP). Dorastała w Niemczech, we Francji i w Wielkiej Brytanii. W latach 2006–2011 dziennikarka w „Rzeczpospolitej” i „Uważam Rze”, a następnie (2013–2014) kierownik działu zagranicznego w „Gazecie Polskiej Codziennie”. Publikowała m.in. w „Gazecie Polskiej”, „Nowej Konfederacji”, „The Warsaw Institute Review”, kwartalniku „Rzeczy Wspólne”, „Teologii Politycznej”, „Gazecie Bankowej”, „BBC World Service”, „Welt am Sonntag” i „Der Tagesspiegel”. Od 2014 roku związana z Fratrią.

Zespół FWP

według stanu na 31 grudnia 2020 roku

Aktualny wykaz pracowników Biura FWP wraz z numerami telefonów i adresami e-mail jest dostępny na stronie www.fwpn.org.pl

Dyrektorzy – członkowie Zarządu

Cornelius Ochmann

Krzysztof Rak

Pracownicy

Beata Sobczak

kierownik organizacyjny

Dagmara Kuriata

asystentka zarządu

Projekty własne, wnioski o dotację

Ewa Baran

koordynator projektów,
specjalista ds. finansów i grantów

Joanna Czudec

kierownik programowy

Małgorzata Gmter

koordynator projektów,
specjalista ds. projektów edukacyjnych

Aneta Jędrzejczak

koordynator projektów,
specjalista ds. komunikacji wewnętrznej oraz HR

Tomasz Markiewicz

koordynator projektów,
specjalista ds. projektów historycznych

Magdalena Przedmojska

koordynator projektów,
specjalista ds. nowych mediów i komunikacji
zewnętrznej

Administracja

Anna Łaniecka

główna księgowa

Tadeusz Stolarski

pracownik administracji

Biuro w Berlinie

Karolina Fuhrmann

koordynator projektów

Centrum Konferencyjne Zielna

Agnieszka Czuj

specjalista ds. organizacji konferencji

Katarzyna Przystawska

specjalista ds. organizacji konferencji

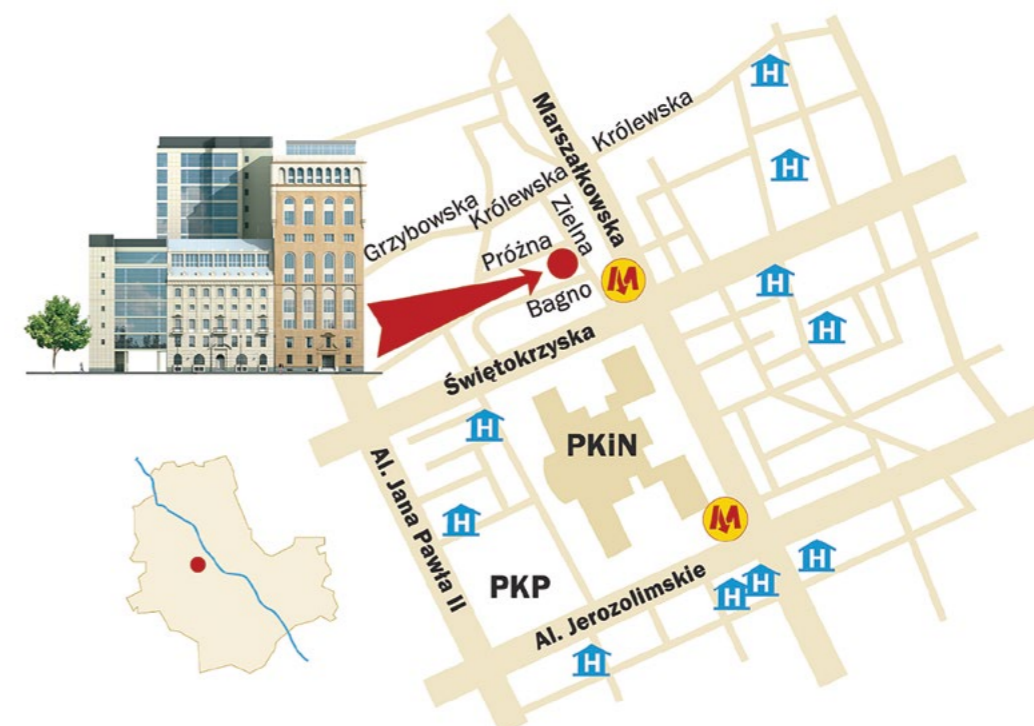

Centrum Konferencyjne Zielna

Centrum Konferencyjne Zielna to pięć sal konferencyjnych o powierzchni od 45 do 250 m kw. oraz pięć sal szkoleniowych o powierzchni od 16 do 55 m. kw. Każda z nich, w zależności od potrzeb, może być dowolnie zaaranżowana jako sala szkoleniowa, sala seminaryjna czy warsztatowa. Wszystkie sale konferencyjne wyposażone są w nagłośnienie, system tłumaczenia symulta-

nicznego, system dyskusyjny, system prezentacji obrazu, dostęp do sieci internetowej dla uczestników spotkania oraz inny sprzęt i urządzenia ułatwiające efektywne prowadzenie konferencji, szkoleń, seminariów i innych spotkań. Wszystkie sale są klimatyzowane, widne oraz wyposażone w projektor i flipchart.

Oferujemy:

najlepszą lokalizację – ściśle centrum Warszawy – skrzyżowanie Marszałkowskiej i Świętokrzyskiej, bezpośrednio przy skrzyżowaniu I i II linii metra przy stacji Świętokrzyska, wysoki standard wykończenia (klasa a2), dostępność sal konferencyjnych dla niepełnosprawnych. Zapewniamy niską cenę, fachową obsługę, wysoki standard, catering, pomoc w organizacji Państwa przedsięwzięcia.

Właścicielem Centrum Zielna jest Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej. Więcej informacji: www.centrumzielna.pl

Kontakt:

Centrum Konferencyjne Zielna
ul. Zielna 37, 00-108 Warszawa
e-mail: agnieszka@centrumzielna.pl
tel. (+48) 22 338 67 67
e-mail: katarzyna@centrumzielna.pl
tel. (+48) 22 338 67 83

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
Sprawozdanie z działalności za rok 2020

Redakcja:

Tomasz Markiewicz

Opracowanie informatyczne:

Janusz Rolecki

Tłumaczenie:

Andreas Volk

Fotografie:

Archiwum FWPN

Opracowanie graficzne i skład:

Babaloo s.c, Kinga Salwińska

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

ul. Zielna 37

00-108 Warszawa

fwpn@fwpn.org.pl

www.fwpn.org.pl

www.sdpz.org

www.centrumzielna.pl

